BAŞ KAPİTALİST WATSON'A CEVAP

ANT

Haftalık Dergi • 10 Haziran 1969 • Sayı 128 • 125 kuruş

Karabuda'ların Büyük Röportajı

ENDONEZYA KATLİAMI

HAFTANIN NOTLARI

Hayatı tehlikede!

«Üçüncü Kennedy» olarak anılan Senatör Edward Kennedy, Vietnam Savaşı'na kesin olarak karşı çıkmaya devam etmektedir. Geçtiğimiz hafta başında yaptığı bir konuşmada genç Kennedy, «İki kişi Saygon başkanlık sarayında otursun diye yağmurda, çamurda dövüşmedik. Muhaliflerini zindana atsın, basını sustursun, baskı ve sindirme metodlarıyla güçlensin diye Güney Vietnam Hükümeti'ni milyonlar harcayıp ayakta tutmak zorunda değiliz. Bu konuda açıkça konuşmaya devam edeceğim» demiştir. Büyük silah fabrikatörlerinin çıkarları uğruna sürdürülen Vietnam Savaşı'na bu şekilde karşı çıkması, çıkarcı çevrelerin bütün dikkatini Edward Kennedy'nin üzerine çevirmiştir. Diğer iki kardeşi gibi, genç Kennedy'nin de yakında bir suikaste uğrayacağından endişe edenlerin sayısı gün geçtikçe artmaya başlamıştır.

1 haziran

CHP'nin ikili oyunu

Ortanın Solundaki CHP, bir yandan eski Demokratlarla işbirliği yaparken, öte yandan da Demirel'e karşı çıkan «müslüman kardeşler»le işbirliği yapmakta tereddüt etmemektedir. Necmettin Erbakan'ın son Odalar Birliği seçimlerinde iktidarı ele geçirmesinde CHP'nin desteği büyük rol oynamıştır. Erbakan'ı kongrede, İzmir'den CHP'li *Haydar Aryal*, İstanbuldan CHP Fatih İlçe Başkanı Mustafa Kopuz ve Ankara'dan da CHP'li Nuri Ciritoğlu desteklemişler, listesinde yer almışlardır. Odalar Birliği'nde yenik düşen Demirel, bu yenilgi karşısında hıncını alabilmek için Erbakan'a karşı bazı tertipler hazırlamaktadır. Demirel'in niyeti, her yıl Odalar Birliği emrine verilen 25 milyon dolarlık sanayici kotasını Ticaret yada Sanayi Bakanlığı emrine vermek, Odalar Birliği'nin en büyük gelir kaynaklarından biri olan Ticaret Sicili Gazetesi'ni Ticaret Bakanlığı'na devretmektir. Ayrıca 5590 sayılı kanunu değiştirerek sanayi odalarını Odalar Birliği'nden ayırmak ve böylece Erbakan'ın gücünü kırmak da Demirel'in hesapları arasındadır. Nitekim, sanayi odaları, ortak bir bildiri ile Odalar Birliği'nden ayrılacaklarını açıklamışlardır.

TİP'in toplantısı

TİP Genel Yönetim Kurulu, üçüncü olağan toplantısını Ankara'da yapmıştır. Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, AP'nin dört yıllık icraatının başarısızlıkla sonuçlandığını belirttikten sonra, CHP'nin son siyasi olaylardaki tutumunu ve niyetlerini eleştirerek, «Bürokratlar açısından, Türkiye'nin son 25 yıllık dış politikasını ve emperyalizme olan ilişkilerini sürdürebilmek için bir yandan irticaı susturmak, bir yandan da sosyalizm akımını durdurmak gerekmektedir. Celal Bayar ve öteki kalburüstü DP'liler siyasi hayata döndükleri takdirde Demirel'i aşarak bir Bayar İnönü ittifakının gerçekleştirilmesi ve böylece Amerika'dan yana, emperyalizm ve kapitalizmden yana, fakat irticaa meydanı boş bırakmayan güçlü bir iktidarın kurulabileceği düşünülmüş olabilir. Amerikan planlarında Ortadoğu, son zamanlarda büsbütün önem kazandığı için, böyle bir tertibe Amerikan'nın da iltifat etmesi ihtimal dışı değildir» demiştir. Toplantıda Sadun Aren ve Behice Boran, Aybar'ın bürokrasiye yönelttiği eleştirilere karşı çıkmışlardır. Bu konuda uzun tartışmalar olmuş. Aybar bürokrasinin rolünü isabetli şekilde saptamadan sosyalist mücadelenin sağlam bir çizgide yürütülemeyeceğini belirtmiş, küçük bürokratların «emekçi» nitelikleriyle sosyalistler safında olduğunu, ancak Amerikancı büyük bürokrasinin komprador burjuvazi ve toprak ağalarıyla aynı safta bulunduğunu söylemiştir. TİP Merkez Yürütme Kurulu toplantısında ise, partinin seçimlerde «çark - başak» amblemi yerine **«insan» silueti bulunan bir amblemle temsil edilmesi kararlaştırılmıştır.**

2 haziran

Amerikancı Demirel!

Süleyman Demirel, News World Report adlı Amerikan dergisine verdiği demeçte «Amerikancılığı»nı bir kere daha tescil etmiştir. Derginin anti - emperyalist hareketleri söz konusu yaparak «Son olaylar Birleşik Amerika ile Türkiye'nin arasını açmış mıdır?» şeklinde sorduğu soruya Demirel şu cevabı vermiştir: «Bütün hür ülkelerde, ta Tokyo'dan Londra'ya kadar gösteriler yapılmaktadır. Bu şekildeki gösteriler sizin kendi ülkenizde, tam Beyaz Saray'ın önünde bile yapılmaktadır. Siz, ülkemizde düzenlenen gösterileri, Türk - Amerikan dostluğunun bozulduğu anlamına alırsanız, tamamiyle yanılmış olursunuz, gerçekçi olarak hareket etmemiş olursunuz» demiştir. Oysa, Ankara'da Komer'in arabasının yakılması olayından sanık olarak mahkemeye verilen öğrenciler «İki ülke arasındaki münasebetleri bozarak savaşa sokacak duruma getirdikleri» iddiasıyla yargılanmaktadırlar. Başbakan'ın sözleriyle, onun hükümetine bağlı savcıların iddiaları arasındaki çelişki karşısında mahkemenin ne karar vereceği merak edilmektedir.

İnanç mahkum oldu

Ho şi Minh'in «Milli Kurtuluş Savaşı» adlı eserinin çevirisini yayınlayan Toplum Yayınevi Sabihi Remzi İnanç, Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 18 ay ağır hapse, altı ay Malatya'ya sürgüne mahkum edilmiştir. Mahkumiyetin gerekçesi, eserde komünizmin övüldüğü ve T.C.K.'nun 142/3. maddesinin ihlal edildiği iddiasıdır.

3 haziran

Asıl hedef: Amerika

Demokratik Filistin Halk Kurtuluş Cephesi, Ortadoğu'daki bütün Amerikan çıkarlarını tahrip etmek üzere kampanya açtığını bir bildiri ile açıklamıştır. Bir pipe-line hattını berhava eden teşkilat, bu sabotajla 8 bin ton petrolün dışarıya fışkırmasına ve bu petrolün büyük kısmının İsrail'in içme suyunu sağladığı Galile Denizi'ne akmasını sağlamıştır. Sabotajı yapan Arap gerilla hareketinin sözcüsü Ebu İslam, bunun bir başlangıç olduğunu söylemiştir.

İşçiler işgal etti

Amerikan Tumpane şirketinde çalışan 72 Türk işçisi, ihbar tazminatlarını ödemeyen şirketin Zincirlikuyu'daki bürosunu işgal etmişlerdir. İşçiler, şirket yetkililerine, paraları verilmeden ayrılmayacaklarını söylemişlerdir. İşgale başvuran işçilerin üzerine toplum polisi sevkedilmiştir.

Rumor geldi

İtalyan Başbakanı Rumor, resmi bir ziyarette bulunmak üzere Ankara'ya gelmiştir. Rumor'un, özellikle, Sovyetler Birliği'nin Avrupa Konferansı çağrısı üzerinde duracağı ve Türkiye'nin de bu konferansa katılması için çaba harcayacağı öğrenilmiştir. Ancak, Türkiye hariciyesi, bu konudaki tutumunu, NATO Bakanlar Konseyi'nin yıl sonunda yapacağı toplantıda Amerika'nın empoze ettiği çerçeve içinde saptayacaktır. İtalyan Başbakan'ının ziyaretinin Türk - İtalyan ilişkilerine bir yenilik getireceği sanılmamaktadır.

4 haziran

İşçilerin protestosu

Lastik İş Sendikası'nın İstanbul Şubesi Kongresi'nde, işçiler, işçi emeklilik kanunun çıkmasından önce meclislerin tatile girmesini protesto etmişlerdir. Kongrede, «büyük çoğunluğunu sermaye çevrelerinin teşkil ettiği meclislerden işçiler yararına bir yasanın esasen çıkamayacağını» ifade eden işçiler, önümüzdeki seçimde bizzat işçilerin parlamentoya girmesi için mücadele etmek kararı almışlardır.

Senato toplanıyor

Bir süre önce tatile giren parlamentonun, gündemdeki bazı tasarıları görüşmek üzere olağanüstü toplantıya çağırılması için gerekli imzaları toplayan CHP, dilekçeyi Senato Başkanı'na vermiştir. Ancak, tüm kinlerden arınmış bir sulh ve kardeşlik havarisi pozlarında CHP kongrelerine mesajlar göndererek «Geçmiş yaraları sarmak gibi temiz ve asil bir fikir, az kaldı memleketi demokratik rejimden mahrum edecek bir bahane gibi kullanılacaktı» diyen İnönü'nün samimiyetsizliği, parlamentoyu toplamak için verilen ekli gündemle bir kez daha ortaya çıkmıştır. Zira siyasi affa ve anayasa değişikliğine karşı duran CHP'li senatörlerin imzalarını alabilmek için, İnönü, olağanüstü toplantı gündemine, o çok önem verdiği «siyasi af» meselesini koydurtmamıştır. Senato bu hafta toplantıya çağırılacaksa da, İnönü'nün bu manevrasına şiddetle karşı çıkan Demirel'in AP'li senatörlerin katılmasını önlemek suretiyle olağanüstü toplantıyı engellemesi de mümkündür.

Gençlik kapitalistleri protesto etti

Dünya kapitalistlerinin yeni çıkar pazarlıkları için İstanbul'da toplanmaları devrimci çevrelerde büyük tepki yaratmıştır. Uluslararası Ticaret Odası Kongresi'nin toplantılarına tahsis edilen Kültür Sarayı önünde devrimci öğrenciler ve işçiler önceki cumartesi günü bir forum düzenleyerek emperyalizmin kirli oyunlarını açıklamışlar, anti - emperyalist ve anti - kapitalist mücadeleyi daha şiddetli şekilde sürdüreceklerini söylemişlerdir. Bu arada İşçi Tiyatrosu da kapitalistler toplantısını protesto etmek üzere «Ya vatan ya Amerika» oyununu Kültür Sarayı önünde temsil etmiştir.

5 *haziran*

ANT'a soruşturma

■ **ANT aleyhine Adalet Bakanı Dinçer'in emriyle açtırılan Kanlı Pazar'la ilgili soruşturmalar da birer birer mahkemelere intikal ettirilmektedir. Kanlı Pazar olayları üzerine yazdığı «Gerçeği Bilelim» başlıklı yazıda halkı isyana teşvik ettiği iddiasıyla Doğan Özgüden ve sorumlu müdürümüz Alpay Kabacalı hakkında açılan dosya 1. Sorgu Hakimliği'ne intikal ettirilmiş ve her ikisinin de ifadeleri alınmıştır.**

Açık Oturum davası

■ Geçen yıl TÖS salonlarında yapılan «Devrim Stratejisi» üzerine açık oturumdan dolayı İlhan Selçuk, Mihri Belli, Ant Dergisi eski sorumlu müdürü Yaşar Uçar ve Türk Solu Dergisi eski sorumlu müdürü Vahap Erdoğdu 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde «komünizm propagandası yapmak» iddiasıyla yargılanmışlardır. Bu duruşmada, arkadaşımız Yaşar Uçar'ın sorgusu yapılmıştır. Uçar, açık oturumu dergimiz yönetmeni Doğan Özgüden'in izlediğini ve haber haline getirdiğini, kendisinin de herhangi bir suç görmediği için aynen yayınladığını söylemiş, konuşmalarda suç olmadığını tekrar belirtmiştir. Açık oturumdaki konuşmasının polis tarafından hatalı zaptedildiğini ve basına eksik yansıtıldığını söyleyen İlhan Selçuk da konuşmasının esaslarını ihtiva eden bir metni mahkeme başkanlığına vermiştir. Duruşma ileri bir tarihe ertelenmiştir.

6 *haziran*

Komünist zirvesi

■ Dünya komünist partileri zirve konferansı, çeşitli ülkelerden 74 partinin katılmasıyla Moskova'da başladı. Katılma oranı, 1960'da 90 partiden 81'nin katıldığı konferansın katılma oranına göre düşüktür. Ancak sürtüşmelere yol açan Çekoslovakya ve Çin sorunlarına rağmen konferansa 74 üyenin katılmış olması, yabancı gözlemciler tarafından Sovyetler Birliği için yine de başarı sayılmaktadır. Bir hafta sürecek olan dünya komünist partileri konferansında özellikle Çin, Çekoslovakya ve uluslararası komünist hareketlerin çeşitliliği konularındaki karşı tezler tartışılacaktır.

Kitap toplatıldı

■ **Rosa Luxemburg'un çeşitli dünya dillerine çevrilen ve sol literatürde yer alan «Grevler, Sendikalar ve Partiler» adlı eseri de mahkeme kararıyla toplatılmış, eseri dilimize çeviren Ahmet Angın hakkında «komünizm propagandası» iddiasıyla soruşturma açılmıştır.**

Toprak kimin?

■ Forum Dergisi'nde yayınlanan «Toprak Sizindir» adlı şiirinden dolayı öğretmen İbrahim Osmanoğlu hakkında soruşturma açılmış, Ankara Savcılığı'nın talimatı üzerine, 312. maddeyi ihlal edip «sınıfları tehlikeli surette kin ve adavete tahrik ettiği» iddiasıyla İstanbul'da sorguya çekilmiştir.

7 *haziran*

A. F. K.'na saldırı

■ **Kurulduğu günden beri birkaç kere saldırıya uğrayan Anadoluhisarı Fikir Kulübü son olarak gece yarısı bazı zorbalar tarafından tahrip edilmiştir. 27 Mayıs'ta ağaçlara astıkları afişlerinin de tahrip edildiğini geçen sayıda bildirdiğimiz Anadoluhisarı Fikir Kulübü'ne giren saldırganlar, camları kırmışlar ve evrakı da parçaladıktan sonra kaçmışlardır.**

Arjantin'de terör

■ Arjantin'de haklarını arayan işçi liderlerinin ağır hapis cezalarına çarptırılmaları üzerine harekete geçen işçilerle öğrenciler Arjantin'in büyük şehirlerine bir süre hakim olmuşlar, fakat silahlı kuvvetlerin giriştiği harekat sonunda büyük kayıplar vermişlerdir. Ölen işçi ve öğrenci sayısı ellinin üzerindedir. Bunun üzerine iktidar komünistlere karşı teröre giderek, her türlü marksist çalışmayı yasaklayan bir kanun tasarısı hazırlamıştır. Bu tasarıya göre komünist ideolojisini yaymağa çalışanlar, 1-6 yıl hapse mahkum edileceklerdir. Öte yandan, Başkan Nixon'ın «Uzmanlar Komandosu»nun başı Rockefeller, Latin Amerika'daki gezisi büyük tepkiyle karşılandığından, on kişinin ölümüne, yüzlerce kişinin yaralanmasına yol açan gezisini yarıda bırakarak Amerika'ya dönmüştür. Latin Amerikalı bir diplomat, Rockefeller'in şahsında Yankee emperyalizminin protesto edildiğini bildirmiştir.

·GÖZ GÖRE· YALÇIN ÇETİN ·

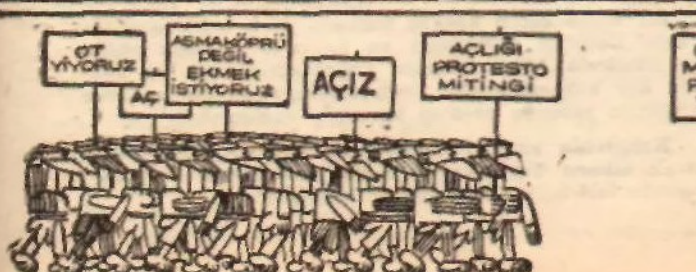

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

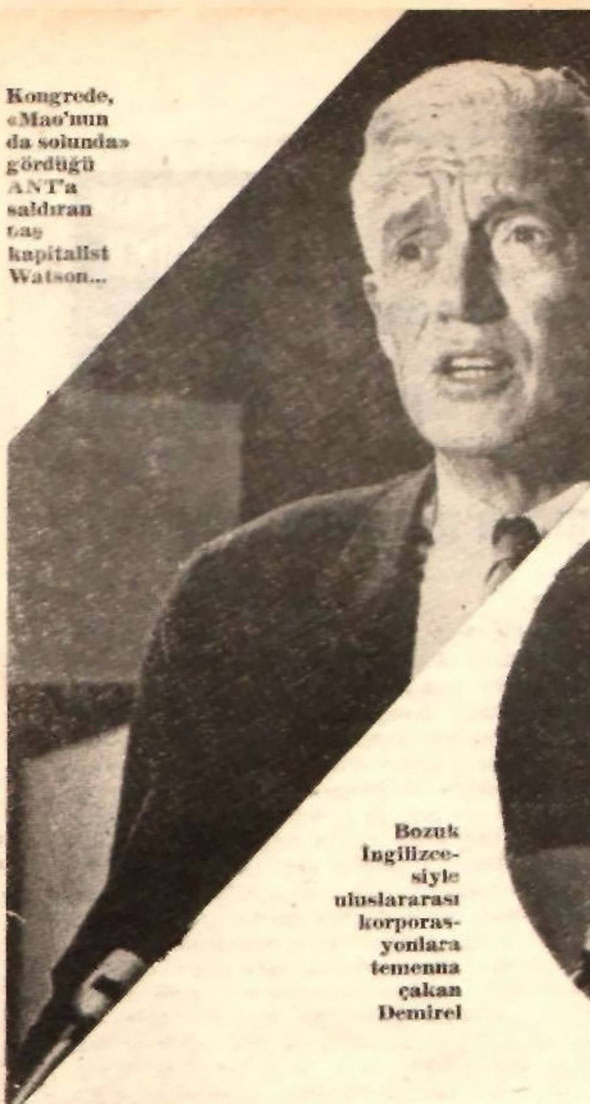
Sermaye meydan okuyor!

GEÇTİĞİMİZ hafta emperyalizmin beyni İstanbul'daydı... Dünyanın en büyük korporasyonlarının, tröstlerinin başları yada temsilcileri, Uluslararası Ticaret Odası Kongresi'nde bir araya geldiler. Bu kapitalistler kongresi, sadece Türkiye halkı bakımından değil, fakat bütün ezilen dünya halkları bakımından büyük önem taşımaktadır. Kongrede görüşülen konular ve alınan kararlar, şu gerçeği açıkça ortaya koymuştur. Uluslararası şirketler artık dünya imparatorluğunu pekiştirmek için bütün kayıtlardan, engellerden kurtulmak üzere harekete geçmişler, bütün dünya halklarına ve hükümetlerine meydan okumağa başlamışlardır. Baş kapitalist Watson, kongreden önce yazdığımız yazılardan dolayı ANT'a saldıran konuşmasında açıkça şunları söylemiştir: «Hükümetle aramızdaki eski aşk sona ermiştir. Kendi memleketimde geleneksel hükümet hizmetlerini özel idareye geri vermek için çok çalışmaktayız. Bana çok açık olarak görünüyor ki, geleceğin hakiki dalgası marksizm değil, hür teşebbüstür; merkeziyet değil, ademi merkeziyettir; resmi sektör değil, özel sektördür ve sonunda milet değil, beynelmileldir. Bu sonuncu husus hayatidir. Bir hür dünyada beynelmilel bir ekonomi kuruyoruz. Bu öyle bir ekonomidir ki, eski sınırların ve ideolojilerin üstüne çıkmaktadır.»

NE yazık ki, bu kadar önemli bir toplantı, Türkiye'deki devrimci güçler tarafından gerektiği gibi izlenip değerlendirilememiş, TİP Genel Başkanı Aybar ile Teknik Okullar öğrencilerinden başka kimse bu «**kapitalist zirvesi**»ne tepki göstermemiştir. Oysa dünya halkları, bugün, sınırları, her türlü himaye tedbirlerini, tüm ulusal değerleri hiçe sayan enternasyonal bir saldırganlık karşısındadırlar. Bu saldırı hareketinin vurucu kuvvetleri, uluslararası şirketler ve özellikle Amerikan şirketleridir. Bunun ayrıntıları ve rakamları iç sayfalardaki yazılarımızda verilmiştir. Bu enternasyonalist sermaye hareketine bugün yeni bir de isim takılmıştır. «**Uluslararası**» değil, «**çok uluslu**» korporasyonlar... Bu da yutturmacanın yeni bir şeklidir. Sözümona artık bir ulusun, örneğin Amerika'nın şirketlerinin uluslararası faaliyeti değil de, birçok ulusun dahil bulunduğu şirketlerin uluslararası faaliyeti söz konusudur. Ama bu «**çok uluslu**»luğun arkasında hakim kuvvet yine Amerikan sermayesidir. Nitekim, bizzat ICC'nin uzmanı Dr. Rolfe'un hazırladığı rapora göre «**çok uluslu**» sermayenin 55 milyar doları Amerikan, 16 milyar doları İngiliz, 4 milyar doları Fransız, 3 milyar doları Kanada, 2,5 milyar doları da Alman kapitalistlerine aittir! Çeşitli isim ve kılıflar ardında gizlenen meşum kuvvet yine Amerikan emperyalizmidir.

TAKSİM'deki kâşanede yapılan kongre bir gerçeği daha açık seçik ortaya koymuştur: Türkiye gibi uluslararası korporasyonların yüzdeyüz pençesindeki bir ülkede devrimci mücadele, demokratik devrim ve anti - feodal mücadele aşamasının çok ilerisindedir, doğrudan doğruya anti - emperyalist ve anti - kapitalist mücadele aşamasındadır. Masabaşı strateji hesaplarıyla, ihanetini içinde bulunduran hayali güçbirliği projeleriyle devrimci mücadeleyi sağlam çizgisinden saptırmak gayretkeşliğine düşenler, burunlarının ucunda toplanan kapitalistler kongresini bizzat izlemek zahmetine katlanmalıydılar. Millici güçler safında sayılmak istenen milli (!) sanayiciler de, bürokratlar da, orada, komprador burjuvaziyle, toprak ağalarıyla ve tabii en önemlisi uluslararası korporasyonların temsilcileriyle haşırneşir olmuşlar, geri bıraktırılmış dünya ülkelerini, bu arada bizzat kendi ülkelerini bu soygun çeteleriyle birlikte daha fazla sömürme hesaplarına katılmışlar, Watson'ların dümensuyunda saflarını tesbit etmişlerdir. Türkiye'de bu kapitalistler zirvesine karşı tepkinin sadece emekçilerin sosyalist örgütünden ve onun stratejisini benimsemiş gençlik örgütlerinden gelmiş olması da, bu güçler dışındaki unsurların ihanetini belgelemektedir. Devrimci güçler, CHP ihanetiden sonra, kapitalistler zirvesinin ortaya koyduğu bu gerçekleri de dikkate alarak stratejilerini, tutumlarını bir kez daha gözden geçirmek zorundadırlar.

Kongrede, «Mao'nun da solunda» gördüğü ANT'a saldıran baş kapitalist Watson...

Kapitalistlerin Skandallar Kongresi!

Bozuk İngilizcesiyle uluslararası korporasyonlara temenna çakan Demirel

BUNDAN tam iki ay önce, ANT'ın 8 Nisan 1969 tarihli 119. sayısında, **«Dünya Kapitalistleri İstanbul'da niçin toplanıyorlar?»** başlıklı bir haber yeralıyordu.

Aynı haberin içerisinde bir de fotoğraf vardı. Lejandı şöyleydi: **«WATSON - 1 No.'lı parababası».**

İşte ANT'ın iki ay önce haberini verdiği ve karanlık emellerini deşifre ettiği dünyanın en azılı kapitalistleri geçen hafta İstanbul'da toplanmışlardır. Ve 1 No.'lı parababası Watson'ın kongreyi açmak üzere geldiği İstanbul'da yaptığı ilk iş, Türkiye'de bu soygun planlamasını tek başına ele alan ve ortaya koyan ANT Dergisi'ne, bütün mantık kurallarını ayaklar altına alarak ve diplomatik ölçüleri hiçe sayarak, küstahça saldırmak olmuştur.

Amerika'dan özel uçağı ile gelen Watson, İstanbul'a iner inmez, ta Amerika'da hazırladığı bir metni türkçeye çevirtirerek (1 Haziran pazar günü Türkiye saatiyle öğle üzeri dağıtılmak üzere tutulacak) ambargosuyla basın servisine vermiştir. Basın Servisi de, bir gün sonra, yani pazartesi günü yapılacak olan konuşmayı, bu kaydı göz önünde tutarak, bir gün önce, yani 1 Haziran Pazar günü öğleden sonra Türk gazetecilerine dağıtmıştır.

Bir numaralı parababasının ne diyeceğini merakla bekleyen gazeteciler, ellerine tutuşturulan metnin ilk satırlarına göz atar atmaz, kelimenin tam anlamıyla şoke olmuşlardır. Zira, bu bir açış konuşmasından çok, suçlamalarla dolu bir polemik niteliğindedir.

İşte, konuşmanın ilk paragrafı:

«Size bu sabah ne söyleyebileceğimi haftalardır düşündüm. Dünya iş aleminde geçmiş iki yılı size özetleyecek, benim görüşüme göre nerede olduğumuzu size söylemeye çalışacak ve nereye gidebileceğimize ait tahminimi sizinle paylaşabileceğim bir yol bulmak istedim. İlhamımı sonunda, hiç umulmadık bir yerde, bir küçük İstanbul gazetesinde buldum. Makale yazarının inançları, anladığıma göre, Mao Çe Tung'un biraz daha solunda...»

Arkasından, ANT'ın haberinden paragraflar alınmakta ve **«Ben bu makaleyi ciddi olarak ele almak niyetindeyim. Makale yazarına direkt olarak cevap vereyim ve kendisine kapitalistlerin son zamanlarda ne oyunlar oynadıklarını söyleyeyim»** denildikten sonra uluslararası kapitalizmin başarılarından ve hizmetlerinden söz edilmekte, marksizme ve sosyalist ülkelerdeki uygulamalara şiddetle çatılmaktadır.

Watson'ın konuşmasındaki bir başka büyük gaf da, Feth'in 516. yıldönümünde geldiği İstanbul'dan, konuşmasında **«Konstantinople»** şeklinde söz etmesi olmuştur.

Metni okuyan gazetecilerin kendileriyle yaptıkları konuşmalardan ve tartışmalardan, Watson'ın açış konuşmasının büyük gürültü koparacağını, belki de bir skandala sebep olabileceğini farkeden kongre yöneticileri, derhal duruma müdahale etmek ihtiyacını duymuşlar ve Başkan Watson'la temasa geçmişlerdir. Bir yandan Ulusal Komite Başkanı Sırrı Enver Batur, bir yandan Türkiye Hükümeti sözcüleri, bir yandan da Birleşmiş Milletler Temsilcisi Philippe de Seynes, konuşmanın diplomatik bir skandala yolaçabileceğini belirterek değişiklik yapmasını Watson'dan istemişlerdir. Bu arada emniyet yöneticileri, bu konuşma resmen yapıldığı takdirde, **«Mao Çe Tung'un solunda»** nitelemesini bir **«ihbar»** saymak ve ANT'ın yöneticilerini tutuklamak zorunda kalacaklarını, bunun da bir başka skandala yol açabileceğini Watson'a lisanı münasiple izah etmeye çalışmışlardır.

Watson, kendisine yöneltilen bu müdahaleler karşısında büyük tepki göstermiş, **«Ben Amerikalıyım, bu kuruluşun başkanıyım... Dilediğim gibi konuşurum. Konuşmamı değiştirmeyeceğim...»** diye diretmiştir. Watson'ı inadından vazgeçirebilmek için temaslar bütün gün devam etmiş, olay bütün kongre üyeleri ve yerli, yabancı basın mensupları tarafından duyulmuş, tam bir skandal halini almıştır.

Nihayet geç vakit Watson'ın inadı kırılabilmiş ve ertesi gün konuşmasının ANT'ı doğrudan doğruya suçlayan ve İstanbul'a **«Konstantinople»** diyen bölümlerini değiştirmiştir.

Bu olay, uluslararası kapitalistler kongresindeki skandalların en büyüğüdür, ama skandal bir tane değildir!

Skandallar serisi, daha önce kongrenin organizasyonu sırasında başlamıştır. Geçen sayılarımızda da belirttiğimiz gibi, özel sektörcü Demirel'in dış kapitalistlere kendini göstermek için ısrarla İstanbul'da toplanmasını istediği kongreye, 23 yıldan beri sürüncemede bırakılan opera sarayı alelacele yetiştirilmiştir. Ancak iş, kongre yapılacak binayı, fakir milletin parasıyla alelecele tamamlamakla bitmemiş, 66 ülkeden gelecek 2000'den fazla delegenin, eşlerinin, kızlarının ve sekreterlerinin masraflarını ve ağırlanmalarını sağlamak gibi mali bir problem zuhur etmiştir.

İlk ağızda kongrenin Türkiye'ye 4 milyon liraya patlayacağı hesaplanmış, bu paranın sadece 1 milyon 250 bin lirasını Türkiye'deki odalar karşılamış, 2 milyon lirası doğrudan doğruya hazineden, yani milletin bütçesinden ödenmiş, kalan 1 milyon lira da şirket, banka ve iktisadi devlet kuruluşları tarafından sağlanmıştır. Ve büyük ölçüde devletin finanse ettiği kongrenin daha açılışında, devletin bir numaralı misafiri (!) Watson, doludizgin devlete saldırarak kadirbilirliğini göstermiştir!

Tabii, dünyanın dört bir yanından gelen milyonerlerin ağırlanmasında harcanan paralar 4 milyonla da kalmamıştır. Hilton, Park Otel, Pera Palas, Keban Oteli, Büyük Tarabya Oteli, Divan Oteli, Dilson Oteli, Çınar Oteli gibi en lüks otellerde misafir edilen milyonerler ve beraberlerindekiler, daha İstanbul'a ayak basar basmaz hediye yağmuruna tutulmuş, gerek cumhurbaşkanının, gerek başbakanın, gerekse yerli işadamlarının Dolmabahçe Sarayı, Kültür Sarayı, Hilton gibi yerlerde verdikleri 3 bin kişilik ziyafetlerde şampanya ve viskiler su gibi akmış, yüzlerce kilo siyah ve kırmızı havyar, en nadide Türk yiyecekleri yenilmiş, Zeytinburnu'nun, Taşhtarla'nın susuzluktan kıvrandığı günlerde İstanbul'un mutlu kesimine **«binbir** gece masalı» havası yaşatılmıştır. Ve bunların hepsi, büyük ölçüde devletin parasıyla, milletin parasıyla yapılmıştır.

Kültür Sarayı'nın **«ticari»** bir havaya büründürülmesi için Demirel iktidarının himayesinde ve sakıt Odalar Birliği Başkanı **Sırrı Enver Batur**'un başkanlığında **Sakıp Sabancı, Behçet Osmanağaoğlu, Enver Ak, Feridun Alpat, Haydar Ayral, Mücahit Büktaş, Necmettin Erbakan, Şaban Gazioğlu, Muhittin Gençaslan, Rahmi Koç, Yusuf Tamk, Hayri Terzioğlu, Ferhat Nuri Yıldırım** ve **Namık Kemal Savun** gibi kapitalist-

Kapitalistler Dünyaya Meydan Okudu

İstanbul'da toplanan Uluslararası Ticaret Odası Kongresi, uluslararası şirketlerin daha da semirmelerini, buna karşılık geri bıraktırılmış ülkelerin daha fazla sömürülmesini öngören başlıca iki konuyu görüşmüştür.

Bunlardan biri ICC tarafından görevlendirilen Sidney E. Rolfe'un hazırladığı rapordur. Rapor, Uluslararası Şirketlerin hakları ve sorumluluklarını dile getirdikten sonra bu şirketlerin teşvik edilmeleri gereğini savunmaktadır. Rolfe'un raporunun öngördüğü amaçları, ICC Genel Başkanı Watson, açılış konuşmasında vulgarize ederek şöyle özetlemiştir: «Uluslararası şirketler ve dünya ticareti, dünyadaki milli müesseseler üstü teşkilatların en tesirlisidirler. Geleceğin hakiki dalgası, marksizm değil, özel teşebbüstür. Merkeziyet değil ademi merkeziyettir. Resmi sektör değil özel sektördür ve sonunda milli devlet değil, beynelmileldir.» **Rapora göre, uluslararası şirketlerin gelişmesi teşvik edilmeli, önündeki her türlü engeller kaldırılmalı, bu engellerin kaldırılması için kapitalistler bulundukları ülkelerin hükümetlerine baskı yapmalıdırlar.**

İkinci önemli konu ise, GATT'ın eski Sekreter Yardımcısı Jean Royer'in ülkeler arasında serbest ticareti önleyen bütün engellerin yıkılmasını, kotaların, gümrük duvarlarının kaldırılmasını ve 1982 yılına kadar bütün dünyaya yüzde yüz serbest, her kayıttan azade bir ticaret düzeninin hakim kılınmasını öngören planıdır.

Uluslararası korporasyonların hararetle savundukları bu önerilere karşı kongre süresince birkaç cılız ses yükselmiştir. Watson'un küstahça ve bütün dünyaya meydan okuyan konuşmasına Hint ve İsveç delegeleri, «bir gaf olduğu,» «lüzumsuz polemiğe yolaçtığı» **gerekçesiyle karşı çıkmışlardır.**

Az gelişmiş ülkelerin haklarını korumak durumunda olan Birleşmiş Milletler Temsilcisi Philippe de Seynes dahi, uluslararası şirketlerin güçlenmesine karşı çıkmamış, sadece geri bıraktırılmış ülkelerin de korunması tavsiyesinde bulunmuştur.

Hindistan, Pakistan ve Madagaskar delegeleri, uluslararası korporasyonların geri bıraktırılmış ülkelerde sadece lüks imalata yatırım yapmalarını eleştirmiş, fakat onlar da netice itibariyle özel teşebbüsü savunmuşlardır. Meksika delegesi, uluslararası korporasyonları «fil»**e benzetmiş,** «Fillerin bu salonda tepişmesi ortalığı allak bullak eder. Bu bakımdan ehlileştirilmesi gerekir» **demiş, ancak esasta bunlara karşı çıkmayarak,** «ehlileştirirken elimizden de kaçırmayalım» **endişesini belirtmiştir.**

Türkiye adına gerek Başbakan Demirel, gerek Ticaret Bakanı Ahmet Türkel, gerek Odalar Birliği eski başkanı Sırrı Enver Batur, gerek Türk kapitalistleri adına konuşan Mücahit Büktaş ve Rahmi Koç, uluslararası korporasyonlara esastan karşı çıkmamışlar, sadece geri bıraktırılmış ülkeler ekonomilerinin yine uluslararası korporasyonların vesayeti altında gözetilmesi gereğini savunmuşlardır.

Bir hafta süren kongre sonunda ufak tefek değişikliklerle Rolfe'un raporunun ve Royer'in planının bütün üye ülkelerin hükümetlerine kabul ettirilmesi ve dünyada dev korporasyonlar imparatorluğunun bir an önce kurulması yolunda prensip kararına varılmıştır.

Kongrenin en ilgi çekici yanı ise, sosyalist ülke olarak bilinen Yugoslavya'nın da uluslararası korporasyonlarla işbirliğini benimsemesi olmuştur.

KONGRE SALONUNDA TERLEYEN DÜNYANIN AZILI KAPİTALİSTLERİ

Azılı kapıtalistlerin Galatasaray hamamında terleyen eşleri...

Kapitalizmin Zirve Toplantısı

Komünist Partilerin zirve toplantısı *Moskovada yapılırken, Kapitalistlerin zirve* toplantısı da Konstantinopl'da yapılıyor. Toplantı yerleri çok uygun. Moskova Komünist ihtilalin başkenti, Moskova en büyük komünist devletin Başkenti. Sovyetler Birliği dünyanın en güçlü iki devletinden birisi. Konstantinopla gelince, dünyanın en büyük şehirlerinden birisi o da. İki yüz yıllık bir sömürüye, Anadolunun, Türk halkının sömürgecilerce sömürülmesine merkezlik etmiş. Şimdi de, az gelişmiş memleketler arasında kuzu kuzu sömürülen, gık demeyen bir memleketin en büyük şehri. İstanbul dış düşmana iki yüz yıldır yataklık ediyor. *İki yüz yıldır korkunç sömürünün belki* de dünyadaki en büyük yatak şehri... Bugün de yatak şehirler arasında İstanbul yataklık ödevini «hakkıyla ifa» etmekte birinci gelir.

Kapitalizmin zirve toplantısı Vaşingtonda olsaydı bu kadar ilginç olmazdı. Londrada, Pariste, Bonda, Romada olsaydı bu kadar ilginç olmazdı. Kapitalizme yataklık eden en büyük, en kadim şehirde olması çok ilginç. Bu bir sembol meselesi. Komünist Partilerin zirve toplantısı nasıl Varnada, Köstencede, Niste olamazsa, olursa da ilginç olmazsa, kapitalizmin zirve toplantası da başka bir şe*hirde olsaydı bu kadar ilginç olmazdı.* Her şey yerli yerinde, her şey aslına uygun... Ve İstanbul çelişkileri bakımından da Kapitalizmin zirve toplantısı yapılmasına uygun... Bir yanda üç yüz bin gecekondusu ile başka bir şehir... Bu başka şehirde su yok, elektrik yok... Yıkık dökük kovuklar ki, yazın dehşet toz bulutları altında, kışın çamura boğulmuş... Bu şehirde birbirinin sırtına binmiş sokaksız caddesiz evlerde, haşa, kovuklarda oturanlar hastalıklar içinde yüzüyor. Okul yüzü görmüyor çocuklar... Açlık diz boyu. Bir lokma ekmeğe muhtaç insanlar... Anadolu yağmurundan kaçıp İstan*bul dolusuna tutulmak için her yıl bin*lerce binlerce insan bu gecekonduları dolduruyor. İstanbulu Fatih ordusu gibi çepeçevre kuşatmışlar. Bir açlar ordusu... Bu kadarı yeter... Gecekondu edebiyatı tatsız bir edebiyat...

Bu kapitalizmin yatak şehrinin görkemli yanını da söylemek gerek. Milyonlar eden villaları, yalılarıyla asıl İstanbul, gerçek Konstantinopl... Yılda milyonlar, milyonlar kazananların şehri... Bir gecede on bin lira harcayanların şehri... Eğlence, fuhuş şehri... Viskinin, şampanyaların, Fransız şaraplarının sel gibi aktığı yer... Güzelim şehir... Ve boğaz kıyıları ve *Erenköy* ve *Şişli* ve *Göztepe* ve Beyoğlu... Mutlu azınlığın şehri. Dünya kapitalizmine yataklık eden şehrin, büyük bezirganları. Yılda vermedikleri vergiden bile bir milyonun üstünde vergi veren on bin aile... Aldınız mı şimdi? Anladınız mı şimdi, Komünist zirve Moskovada toplanırken Kapitalist zirve niçin İstanbulda toplanıyor? Bir şey daha var, bunu *belki iyi anlatamadım... Konstantinopl* dünya kapitalizminin ilk komprador şehridir. Kapitalizm bu büyük şehre bunun için de saygı duyar... Bunun için de burada zirvesini topladığından dolayı ne kadar övünsek yeridir. Böyle bir şehrimiz var ve bu şehrimiz iki yüz yıldır dünya kapitalizmine yataklık ediyor. Burada da Türk milleti birinci. Az övünç mü *bizim* için? Birinciyiz ya... Dünyada kompradorluğu da icat edenlerden biriyiz ve İstanbul bunun büyük merkezi. Ve dünyada kapitalizmin başlıca yataklarından biridir bu büyük, güzel, görkemli şehrimiz.

Burada biz onlara zirve derken şaka etmedik. Politika kapitalizmin elinde bir oyuncaktır. Nikson, Kisinger, Vilson toplansaydı İstanbulda gerçek zirve toplantısı olmayabilirdi. Ama bezirganların başları toplanınca İstanbulda, yani Konstantinopl'da gerçek zirve olur. Kapitalizmin gerçek zirvesi budur. Ve İstanbulumuzda toplanmıştır. Bugün Türk milleti için az onur mu bu? Az övünç mü? Bütün milletçek hamamdaki bezirgan karıları gibi göbek atsak sevincimizden, övüncümüzden, o bile az... Davullu zurnalı düğünler kurmalıyız... Havai fişekler... Bakın havai fişek çok uygun... Malzeme*sini bu toplanan bezirganlardan alırız...* Kısa günün kârı az olur ama... Gene de bir şey... Bütün memleket göğünü havai fişeklerle donatalım ki, dünyanın dört bucağından koşup gelmiş bezirgan büyüklerimizin bir zararları olmasın... Havai fişeklerden masraflarını çıkarsınlar.

İstanbulun başına çok işler gelmiştir. Yakılmış yıkılmış, yağma edilmiştir. İstanbula hakaret edilmiştir. Zorla kızlarının ırzına geçilmiştir... Halkı zincire vurulmuştur. Toptan katledilmiştir... İstanbul zaferler de yaşamıştır, onurlar da... İstanbul şehrini zafer dönüşünün sevinçleri de yıllarca çınlatmıştır.. Onursuzluklar ve zaferler yaşamıştır bu şehir.. Ama İstanbul bütün tarihinde böylesine onurlu olmağa hak kazanmamıştır... Amerikan donanmasına muhabbet tellâllığı yaptığı zaman bile bu kadar öğünmeğe hak kazanmamıştır. İstanbul tarihinin en onurlu çağını yaşıyor... İki yüz yıldır yataklık yaptığı kapitalizmin zirve toplantısı burada, İstanbulda, Konstantinopl'da yapılıyor. İstanbulun hakkı değil mi bu?.. Bu kadar onur payı İstanbulumuza az bile.. Dünyanın en büyük imparatorluklarından birisini kurmuş milletimize az bile.. Az bile, az bile, az bile... Biz kişiliği olan insanlarız. Bakın Başbakanımız bile İngi*lizce* konuşuyor. Yaşasın be. Hem de yeni bir İngilizce, Isparta İngilizcesi konuşuyor. Bu İngilizceden kimse bir şey anlamadı mı diyeceksiniz. Öğrensinler köftehorlar. Gelecek sefere Isparta İngilizcesini öğrenip öyle gelsinler Konstantinopla. Haydi hayırlısı.. Yaşasın İstanbul.. Tarihten önce vardık, tarihten sonra varız.

Yaşar KEMAL

lerden kurulu bir milli komite aylardan beri hummalı faaliyet içindeydi.

Bu milli komite, dünya kapitalistlerinin İstanbul'da krallar *gibi ağırlanması ve kongrenin* yabancı parababalarına parmak ısırtacak kadar mükemmel şekilde yapılması için bir takım tali komiteler kurarak kilit noktalardaki bütün şahısları ağına düşürmüştür.

Vali **Vefa Poyraz** ve Belediye Başkanı **Fahri Atabey**'in başkanlığında **Nejat Eczacıbaşı, Vehbi Koç, Sadık Eliyeşil, Fuat Bezmen, İzzet Akosman, Ahmet Dallı, Hayri Baran, William Giraud, Kemal Haraççı, Sakıp Sabancı** gibi parababalarının, ***Selami Pekün*** *gibi bir general*in, **Burhan Felek** gibi bir gazetecinin de dahil bulunduğu bir şeref komitesi kurulmuştur. **Tabii Poyraz ve Atabey ağa düşürüldükten sonra İstanbul şehrinin bütün imkanları kapitalistlerin önüne serilmiştir.**

Kongre binasının düzenlenmesi için 1 Numaralı Komite kurularak tanınmış mimarlar ve dekoratörler bu komiteye dahil edilmiş, İstanbul Telefon Müdürü **Ömer Kolçak**, Posta Müdürü **Şerafettin Söhmen**, *Yolcu Salonu Müdürü* **Avni Fensev**, Sağlık Müdürü **Zeki Bilgin**, Bahçeler ve Parklar Müdürü **Haşmet Aytaç** da komitede unutulmamıştır!

Resepsiyon ve gösteriler için 2 Numaralı Komite görevlendirilmiştir. Bu komitede **Zübeyde Aktay, Cahide Atakol, Melike Bayburt, Ulviye Bengisu, Saniye Çintav** gibi sosyete kadınlarının yanısıra İstanbul Turizm Müdürü **Ziya Hünerman**, İstanbul Ticaret Müdürü **Ahmet Edip Kuşdemiroğlu**, Askeri Müze Müdürü **Albay Sabahattin Doras**, Arkeoloji Müzesi Müdürü **Necati Dolunay**, Topkapı Sarayı Müdürü **Hayrullah Örs**, İstanbul Protokol Müdürü **Metin Suner** de ihmal edilmemiştir.

Ağırlama ve Taşıma işleriyle görevli 3 Numaralı Komite'de ise Eğitim Müdürü **Ali Yalkın**'dan tutun, Trafik Müdürü **İhsan Özmen**, Yeşilköy Gümrük Müdürü **Nihat Okan**, Belediye Zabıtası Müdürü **Mithat Öztekmen**, Havaalanı Müdürü **Naci Doyran** ve Emniyet Müdürü **Muzaffer Çağlar**'a kadar bütün resmi görevliler mevcuttur.

İlgi çekici komitelerden biri de, Halkla İlişkiler Komitesi, yani propaganda işlerini yöneten 4 numaralı komitedir. Bu *komiteye Bâbıâli basınının kilit* noktalarındaki herkes dahil edilmiştir: Hürriyet Genel Yayın Müdürü **Necati Zincirkıran**, Anadolu Ajansı Müdürü **Selami Akpınar**, Haber Ajansı Müdürü **Ahmet Uran Baran**, Tercüman Genel Yayın Müdürü **Saadettin Çulcu**, Radyo Müdürü **Hikmet Münir Ebcioğlu**, Cumhuriyet Genel Yayın Müdürü **Ecvet Güresin**, Milliyet Genel Yayın Müdürü **Abdi İpekçi**, Türk Haberler Ajansı Müdürü **Kadri Kayabal**, Son Havadis *Genel Yayın Müdürü* **Mithat Perin** ve sosyalist (!) Akşam Gazetesi'nin patronu **Nur Okten!**

Böylece bütün kilit noktaları dünya kapitalistleri hesabına ele geçiren ve bütün imkanları bu bağlantılar sayesinde kolaylıkla kullanan kongre tertipçileri, kapitalistleri ve eşlerini eğlendirmek görevini de, sosyetenin en tanınmış kadınlarından kurulu bir komiteye vermiştir.

Bu hizmetlerin yerine getiril*mesinde en büyük rolü, bu i*şin profesyonelleri olan ve Kongre Genel Sekreteryası olarak görevlendirilen **İnci Pirinççioğlu** ile **Fethi Pirinççioğlu** oynamışlardır.

Bu muazzam kapitalizm hizmetlileri kadrosu, Kültür Sarayı'nın şehrin her yanı ile bağlantısını kurdukları gibi sarayı da bir minyatür şehir haline getirmişlerdir. Bankadan postaneye, fotoğrafçı dükkanından hatıra eşyası satış vitrinine kadar herşeyi sağlanan Kültür Sarayı, çeşitli ülkelerin asgari müştereklerі «**zenginlik**» olan renk renk, boy boy, cins cins insanını bir araya toplamıştır.

Tabii kongrenin en ilgi çekici tipleri, ihtiyar milyonerlerin göz zevklerini tatmin etmek i*çin seferber edilen* **«mini etekliler»** ordusu olmuştur. Birbirinden güzel kızlar **«volunteer — gönüllü»** yada **«görevli»** adı altında kongre boyunca milyonerlere kırıtmışlar, göz süzmüşler, bir dediklerini iki etmemişlerdir!

Kongrenin açılışındaki skandallardan biri de, Başbakan Demirel'in açış konuşmasını İngilizce yapmasıdır. İngilizceyi doğrudürüst telaffuz edememesi bir yana, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin başında bulunan zatın, Türkiye'deki bir uluslararası kongrenin açış konuşmasını Türkçe yapması gerekirdi.

Bir başka skandal da koskoca **Kültür Sarayı**'nın havalandırma tertibatının işlememesi olmuştur. Korkunç sıcakta milyonerlerin buram buram ter dökmeleri görülecek şeydi.

Fakat skandalların şahı, şüphesiz, milyonerlerin hamam sefası idi! Bizzat Vehbi Koç'un kızının önayak olması ve Sulukule'den çengi takımları tutulmasıyla Galatasaray Hamamında organize edilen bu hamam partisine katılan milyonerlerin eşlerinin çırılçıplak resimleri ertesi gün gazetelerde yayınlanınca ortalık birbirine karıştı, Genel Kurul Sekreteri Sir Walter Hill, Kongre Başkanı Sırrı Enver Batur'a resmi bir yazı göndererek durumu protesto etti.

Milyonerlerimizin kendi kâşanelerinde, yabancı ağababaları şerefine verdikleri partilerin binbir gece masallarını andıran hikayeleri gazeteleri günlerce meşgul *etti! Tabii bu hikayele*rin en ibret vericisi, Rahmi Koç'un yalısında aşka gelip **«Love is a many splendoured thing»** şarkısını söyleyen başkapitalist Watson'un daha sonra bacaklarını havaya dikerek dünyanın en iyi ayakkabılarını giydiğini ispatlamak **«sonradan görmüşlüğü»** oldu!

Peki bütün bu skandal haftası boyunca Kültür Sarayı'nda neler konuşuldu, neler karara bağlandı. Bununla ilgili detaylı haberlerimiz diğer sütunlarımızdadır. *Ancak, kongre Wat*son'ın **«uluslararası şirketler»**in sınır tanımayan gelişme ve dünyaya hükmetme eğilimini tescil etmekten başka bir şey yapmış değildir. Bizim gibi geri bıraktırılmış ülkelerin delegeleri ise, vurgundan kendilerine de pay düşer hesabıyla bu dev tröstlerin dev hesaplarına **«eyvallah»** demekten başka bir şey yapmamışlardır. Geri bıraktırılmış ülkelerin dev şirketler tarafından daha serbestçe sömürülmesi ve hükümetlerin *etkilenmesini karara bağlamış*tır. Amerika Başkanı, kongrenin havasından, bizimkilerin itaatkarlığından ve Amerikan *emperyalizmine yeni sömürme* imkanları sağlanmasından öylesine memnun olmuştur ki, kongre başkanlığına alelacele bir kutlama telgrafı çekmiş, bu arada Demirel'in kendisiyle aynı paralelde düşünmesinden duyduğu memnuniyeti belirtmeyi de unutmamıştır.

Ya Watson'ın değişmesi. Evet, iki yıllık hizmet süresi dolan Watson başkanlıktan çekilmiş, yerine geri bıraktırılmış bir ülkenin, Hindistan'ın delegesi Bharat Ram getirilmiştir, *ama, o da emperyalizmin bir* çıkar ortağından başka bir şey değildir. Nitekim bizzat Watson'ın açıkladığına göre, başkanlığı teslim ederken Ram'a kendisinden ayrı düşüncede olup olmadığını sormuş, Ram da Watson'a şu cevabı vermiştir:

«Papa'ya, sen katolik misin, ortodoks musun, diye sorulur mu?

Evet emperyalizmin kilisesinin başpapazı değişmiştir, fakat sömürü aynı sömürüdür, üstelik bu defa alınan kararlarla daha da zorlu ve cüretkar ola*rak sürdürülecektir.*

28 Nisan 1960'dan beri ilk defa üniversiteyi kuşatan askeri birlikler (yanda) ve Rektör'ün çağrısı üzerine üniversite merkez binasına giren toplum polisleri (altta)

POLİS İŞGALİNDE, ÇIKARCILARIN HİZMETİNDE BİR ÜNİVERSİTE

ÜNİVERSİTE gençliği 350 günden beri üniversite reformu için **«demokratik üniversite», «halka dönük eğitim»** sloganlarında somutlaşan bir mücadele yürütüyor.

Yaklaşık olarak bir yıldan beri işgaller, boykotlar, çatışmalar birbirini kovalıyor. Bir yandan politikacılar, üniversite ağaları günü kurtarmak, öğrenciyi yatıştırmak için sözler veriyor, **«reform derhal gerçekleştirilecektir»** diyor, öte yandan reform için direnişte bulunan gençler mahkemelere sürükleniyor, toplum polislerine dövdürülüyor, zındanlarda süründürülüyor! **Evet, reform a**dına birtakım göstermelik çalışmalar yapılıyor, ama üniversite hâlâ aynı üniversite eğitim hâlâ halka karşı, çıkar gruplarının hizmetinde eğitim!

Gençler tam 350 gündür gerçekten olağanüstü bir s... göstererek beklediler. Ama şu bir gerçek, üniversite yöneticileri de, iktidar da, bütün burjuva politikacıları da gençleri aldattılar, üstünden bir yıl geçtiği halde reformu gerçekleştirmediler. Sözümona bir reform tasarısını da Senato'da uyutarak parlamentoyu alelacele tatile soktular.

Parlamentonun bu sorumsuzca davranışı elbette gençlerden ve çıkar gruplarının hizmetinde olmayan öğretim üyelerinden gerekli tepkiyi görecekti. Nitekim parlamentonun reform tasarısını kanunlaştırmadan tatile girmesi üzerine üniversitenin yönetim kademelerinde istifalar başladı. İstanbul'da Eczacılık, Hukuk, Cerrahpaşa Tıp Fakülteleri dekanları, Ankara'da üniversite rektörü ve on dekan durumu protesto etmek üzere görevlerinden ayrıldılar. Bilim adamı onuruna sahip her öğrentim üyesinin bulundukları idari görevlerden istifade etmesi artık bir zorunluluktu.

31 Mayıs cumartesi günü İstanbul Üniversitesi Senatosu **toplanacaktı.** Madem Senato **350 gündür** reform tasarısı üzerinde kendine düşeni yapmamış, madem iktidarı baskı altında bulundurmamıştı, öyleyse **kendilerine düşen tek görev vardı: Toplan istifa etmek.**

30 Mayıs cuma günü Hukuk'lu öğrenciler istifa etmiş **bulunan Dekan Tarık Zafer Tu**naya'ya giderek yeni atanacak dekanı tanımadıklarını, kendisini sonuna dek destekleyeceklerini söylediler. Aynı gün İktisat'lı öğrenciler de, dekanlarına, istifa etmesi dileğiyle bir muhtıra verip akşama dek beklediler. Saat 21 sularında da Senato'ya fiili bir uyarmada bulunmak için dekanlığı işgal ettiler.

31 Mayıs cumartesi günü İktisat, Hukuk, Eczacılık, Cerrahpaşa Tıp, Kimya fakülteleri

öğrencileri yaptıkları binlerce kişilik forumlarda işgal kararı alırken, Senato **«Hareket üniversitenin tümüne sirayet etme istidadı gösterdiğinden müessif olaylara engel olmak gayesiyle üniversitenin kapatılmasına ve binaların devlet kuvvetlerine teslim edilmesine»** oybirliğiyle karar veriyordu. Yani üstesinden gelemedikleri sorunları, öğrenci ile polisi karşıkarşıya getirerek hasıraltı etmek istiyorlardı. Bu durum, Kültür Sarayı'nda toplanan dünya kapitalistlerine karşı öğrencilerin herhangi bir harekete girişmelerinden endişe duyan iktidarın da işine geliyordu...

Öğrenciler bu oyuna gelmemek için işgali kaldırmağa karar verdiler ve işgali kaldırırken de niçin direndiklerini Türkiye halkına şöyle açıkladılar:

«İstanbul Üniversitesi Senatosu'nun bilimsel haysiyetten yoksun ve emperyalizmin işbirlikçisi iktidarla aynı paraleldeki üyeleri, bu haklı direnişe üniversiteyi kapatarak cevap vermişler ve öğrenciyi ölüme terketmişlerdir. Bu davranışları, safları açık seçik ortaya çıkarmıştır. Bir yada öğretim üyeleri ve öğrencileriyle DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE kavgası verenler, öte yanda ise CIA ajanları ve bilim tüccarları ile dolu Senato! Bizler işin bu noktasında şunları açıklamayı gerekli görürüz ki, bu ilim düşmanı geri kafalı rektör ve senatörlere üniversite içinde yaşama hakkı tanınmayacaktır. Direnişimiz daha etkin biçimde sürdürülecektir.»

Nitekim, işgalin kaldırılması üzerine İstanbul Üniversitesi senato kararıyla perşembe sabahı açılır açılmaz, öğrenciler tarafından yeniden işgal edilmiştir.

İstanbul Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerinden 24 profesör, 21 doçent ve 183 asistan da ortak bir bildiri ile öğrencilerin direnişine katıldıklarını göstermişler ve Rektör ile Senato'nun istifasını istemişlerdir.

Ancak, Rektör ve Senato üyeleri, istifa eden Prof. Ömer Özek hariç, öğrencilerin ve kürsü arkadaşlarının direnişine rağmen üniversitenin başında kalmakta diretmişler, işgal üzerine üniversiteye tekrar polis sokturmuşlar, üniversitenin çevresini de 28 Nisan 1960'dan beri ilk defa olarak askeri kordon altına aldırtmışlardır. Senato dört gün önce oynadığı oyunu bu defa da tekrarlamış, öğrenci ile zabıta kuvvetlerini ve adliyeyi karşı karşıya getirerek esas meseleyi hasıraltı etmek ve kendi durumunu kurtarmak yolunu tutmuştur. Ancak öğrenciler bu defa da oyuna gelmemişler ve Senato'nun isteğiyle mahkemeden **«arama»** kararı çıktıktan sonra işgali kaldırmışlardır.

Bu ısrarlı direnişe rağmen Senato ve Rektör çekilmemekte ısrar etmekte, sınavları 9 Haziran'dan itibaren polis kordonu altında yaptırma kararı almış bulunmaktadır. Hafta sonunda üniversitenin manzarası şudur: Polis işgali altında ve çıkarcıların hizmetinde bir üniversite!

Senato'nun bu tutumu karşısında Direniş Komiteleri Merkez İcra Konseyi, bir bildiri yayınlayarak, polis nezaretinde sınavlara girmeyi **«haysiyetsizlik»** kabul *ettiklerini, yapılacak* sınavlara girmeyeceklerini açıklamıştır. Komite, ayrıca devrimci öğrenciler katında, kamuoyunda, devrimci öğretim üyeleri ve yardımcıları nezdinde Senato ve Rektör'ün meşruiyetlerini yitirdiklerini belirterek sadece üniversite genel kurulunu muhatap kabul edeceğini de bildirmiştir.

Üniversite Senatosu, şu sorulara açıkça cevap veremediği sürece, temize çıkması da mümkün değildir:

1. Üniversite ağalarının dışarıdaki binlerce lira aylıklı müşavirlikleri devam etmekte midir?

2. Üniversite içindeki hırsızlıklarla ilgili soruşturmalar ne olmuştur? Tıp Fakültesi'nde ithalatçılarla işbirliği yapılarak alınan makinelerin durumu ne olmuştur?

3. Tam gün çalışmayı sabote etmek üzere Tıp Fakültesi öğretim üyelerinden bir heyetin Ankara'ya gönderildiği yazılmıştır. Bu heyetin masrafının bazı özel derneklerce finanse edildiği söylenmektedir. Doğru mudur?

4. Kitap hırsızlığı yaparak bilim haysiyetini ayaklar altına alan öğretim üyeleri hakkında herhangi bir işlem yapılmış mıdır?

5. CIA ile ilişkili bir bilimsel kurulla yakın işbirliği yapan, onların mutemed adamı olduğu iddia edilen kimselerin Senato'da yeri var mıdır?

6. Mevcut mevzuata göre 65 yaşın üzerinde olanların üniversitede çalışıp çalışamayacağı her yıl tekrar kararlaştırılmak gerekirken bunun sadece bir defa sembolik şekilde yapıldığı, ayrıca 70 yaşının üstünde bir çok profesörün hâlâ kürsü işgal ettikleri doğru mudur?

Bir bilim yuvasına silahlı kuvvetleri sokan ve polis işgali altında sınav yaptırmaktan sıkılmayan profesörler önce bunları cevaplandırmalıdırlar.

Yoksa, öğrenci avı yaptırarak, üniversiteye polis sokarak, CIA ile ve çıkar çevreleriyle işbirliği yaparak, bilim haysiyetini onlara satarak, özel okul patronlarına hizmet ederek bilimadamlığı taslayanlar işbaşında kaldığı sürece bu direniş sürüp gidecektir.

İktidar - Senato - Özel Okullar - Özel Sektör - CIA koalisyonu bu direnişin hiçbir zaman sindirilemeyeceğini de olaylarla görecektir.

İSTANBUL ÜNİVERSİTE SENATOSU TOPLANTIDA
— Kime hizmet: Halka mı, çıkarcılara mı? —

BAŞ KAPİTALİST WATSON'A...

Ferruh Doğan

ARTHUR K. Watson namında biri... Bir hafta içerisinde kendisini tanıyanlara **«Love is a many splendoured thing»** şarkısını bağıra çağıra söylemek ve dünyanın en iyi ayakkabılarını giymekle övünmekten başka hiçbir meziyet gösterememiş, her lafıyla, her tavrıyla, her haliyle üzerinden cehalet akan bir sonradan görme!

Ama adam Amerikalı! Üstelik, dünyanın büyük korporasyonlar listesinin altıncı sırasını işgal eden bir şirketin başı... Fortune Magazine'in 15 Eylül 1968 tarihli sayısında açıklanan listeye göre, Watson'ın idare meclisi başkanı bulunduğu International Business Machines (IBM)'in 1967 yılında toplam satışı 5.435.291.000 Dolar... Elektronik beyin yapıp satıyor. Yaptığı elektronik beyinler yüzden fazla ülkede harıl harıl satılıyor. Satış gelirlerinin ve net gelirinin yüzde 32'sini Amerika dışındaki ülkelerden sağlıyor.

Sadece IBM'in başı da değil. Aynızamanda dünya kapitalistlerini bir araya getiren Uluslararası Ticaret Odası'nın da iki yıldır genel başkanı. 60 ülkenin kapitalistlerine kumanda ediyor!

İşte bu Watson namındaki kişi, dünya kapitalistlerinin İstanbul'da yaptığı kongreye geliyor. Ancak İstanbul'a gelmeden çok önce, ANT Dergisi'nin bu kongrenin kirli niyetlerini deşifre eden yayınlarını okumuştur. Çünkü başında bulunduğu IBM'in İstanbul'daki temsilciliği yayınlardan büyük bir paniğe kapılmış, korkudan Gümüşsuyu'ndaki merkezinin tabelasını indirmiştir. Durumu, Amerika'daki baş patrona da bildirmiş, ayrıca ANT'ı satır satır tercüme ettirerek Amerika'ya göndermiştir. Watson ANT'ı okumuş, okudukça da küplere binmiştir. Ne demektir, **«Dünya kapitalistleri İstanbul'da toplanıyor»?** Ne demektir, **«Uluslararası Ticaret Odası, uluslararası iş örgütlerinin en büyüğüdür. Bu örgüt dünyanın en mütecaviz kapitalistlerini bir araya getirir. Toplantısında dünya nimetlerinin hemen hemen hiç bahasına paylaşılması için binlerce oyun oynanacaktır?»**

Daha Türkiye'ye gelmeden kaleme sarılmış ve daha ilk paragrafta veryansın etmiştir: **«Makale yazarının inançları, *anladığıma göre, Mao Çe Tung'un* biraz daha solunda!»**

EVET ANT, sosyalist bir dergidir, soldadır. Mao Çe Tung'un emperyalizme ve kapitalizme karşı verdiği savaşın yüzde yüz haklı olduğuna inanır. Mao Çe Tung'u Watson gibilerle kıyaslanamayacak derecede büyük kişiliği ve tarihi misyonu olan bir insan olarak görür. Ama söz konusu makaledeki gerçekleri görmek için kişinin Mao'nun solunda olmasına dahi gerek yoktur. Sadece kapitalist yada kapitalist uşağı olmamak kâfidir. Bırakın Mao Çe Tung'u, Leo Huberman, Paul Sweezy, Wright Mills gibi saygıdeğer Amerikan bilimadamları uluslararası kapitalizmin kirli hesaplarını en sağlam delillerle, rakamlarla ortaya koyan sayısız eserler vermişler, makaleler yazmışlardır. Harry Magdoff'un Monthly Review'de daha geçen aylarda **«Economic Aspects of U.S. Imperialism»** başlıklı yazı serisi, Bay Watson'un başında bulunduğu uluslararası kapitalizmin kirli hesaplarını *kalem kalem ortaya dökmüş, geri bıraktırılmış* ülkeleri nasıl sömürdüğünü rakam rakam açıklamıştır.

Ama Watson'ın hesabı açıktır... Amerikan emperyalizminin dümensuyuna sokulan Türkiye'de, emperyalizmin çıkarlarını korumak için **«anti - komünizm»** silahının nasıl hunharca işletildiğini pekâlâ bilmektedir. ANT'ı «Mao Çe Tung'un solunda» göstererek, Türkiye'deki uşaklarına göz kırpmak istemiştir.

Bay Watson, konuşmasında, **«Makale yazarımıza direkt cevap vereyim ve kendisine kapitalistlerin son zamanlarda ne oyunlar oynadıklarını söyleyeyim»** dedikten sonra kasıla kasıla haykırmaktadır:

«Kapitalistler bütün tarih boyunca en inanılmaz oyunu oynamış bulunuyorlar. Hür dünyanın hasıla yekûnuna bir yılda 135 milyar dolarlık ilaveler yapmakla meşguller. Bunun kalkınmış hür milletler için yıllık yüzde miktarı 5.1, kalkınmakta olanlar için ise yıllık yüzde miktarı 5.5'tir.»

Evet, kapitalistler bütün tarih boyunca en inanılmaz oyunu oynamışlardır. Ama bu oyun Watson'un birtakım yuvarlak rakamlarla gözboyayarak yutturmağa çalıştığı gibi parlak bir oyun değil, kanla yıkanmış bir sömürü oyunudur!

Madem rakam vermeğe kalkışmıştır, biz de verelim!

LENİN'in **«Kapitalizmin en ileri aşaması»** dediği emperyalizm, finans kapitalin büyük çapta gelişmesinden sonra bulunduğu ülkelerin sınırları içine sığamayarak başka ülkeleri de sömürmek üzere sınırlar dışına taştığı, evrensel bir mahiyet kazandığı aşamadır. Yakın tarihteki bütün büyük savaşlar, işte bu sınır tanımayan dev sermayenin yeni yatırım alanları, yeni pazarlar ele geçirmek için tezgahladığı kanlı mücadelelerden başka bir şey değildir. Birinci Dünya Savaşı, İkinci Dünya Savaşı hep büyük sermayenin dizginlenemeyen kâr hırsının ürünüdür.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra uluslararası korporasyonlar geri bıraktırılmış ülkeleri de haraca keserek bütün dünyada cirit atmağa başlamış. Watson'un başında bulunduğu ICC'nin yaptığı açıklamaya göre uluslararası korporasyonların dünyadaki yatırımları 100 milyar dolara ulaşmıştır. Survey of Current Business'in Eylül 1967 sayısında açıkladığına göre 1929'da 7.500.000.000 dolar iken 1966'da 54.600.000.000 dolara yükselmiştir.

Harry Magdoff'un açıkladığına göre 1950 - 1965 yılları arasında Amerikan emperyalizmi Avrupa'ya 8.100.000.000 dolarlık yatırım yapmış, buna karşılık 5.500.000.000 dolar kâr elde etmiştir. Amerikan sermayesinin aynı süre içinde Kanada'ya yaptığı 6.800.000.000 dolarlık yatırıma karşı kârı 5.900.000.000 dolar, Latin Amerika'ya yaptığı 3.800.000.000 dolarlık yatırıma karşı kârı 11.300.000.000 dolar, diğer geri bıraktırılmış bölgelere yaptığı 5.200.000.000 dolarlık yatırıma karşı kârı tam 14.300.000.000 dolardır.

Uluslararası korporasyonların kirli hesapları bu rakamlarda açıkça görülmektedir. Zira, Amerikan korporasyonları Latin Amerika'ya toplam yatırımın yüzde 15.9'unu yaptıkları halde kârın yüzde 30.6'ını, diğer geri bıraktırılmış ülkelere yatırımın yüzde 21.7'ini yaptıkları halde kârın yüzde 34.6'ını almaktadırlar. Çünkü, Amerikan korporasyonları, geri bıraktırılmış ülkelere sanayi yatırımları için değil, hammadde kaynaklarını sömürmek için gitmektedirler. Nitekim, Amerika'nın sanayi yatırımları Kanada'da yüzde 44.8, Avrupa'da yüzde 54.3 olduğu halde, geri bıraktırılmış Latin Amerika ve Asya ülkelerinde bu oran yüzde 24.3'ü geçmemektedir. Buna karşılık, petrol, maden, gıda maddeleri alanlarında yatırım yüzde 65'e kadar yükselmektedir.

İŞTE uluslararası kapitalizmin bütün tarih boyunca oynadığı **«en inanılmaz oyun!»**

Bu geri bıraktırılmış ülkelerin insanları, bir avuç işbirlikçi emperyalizme uşaklıklarının sadakasıyla semirirken, hâlâ sefaletin pençesinde sürüklenmekte, gecekondu bölgelerinde, köylerde, açlık, hastalık, cehalet hüküm sürmektedir.

Bay Watson, sosyalizmin iflasından dem vuruyor.. İstanbul'un göbeğinde, Kültür Sarayında kapitalizmin üstünlüğünden dem vuran kapitalist başı, havyarlı, şampanyalı ziyafetlerden, zengin yalılarındaki âlemlerden fırsat bulup da gecekondu semtlerini gezebilmiş mi, birkaç köye uğrayabilmiş midir? Sanmıyoruz. Ama Amerika'nın burnunun dibinde küçücük bir ülke vardır: Küba! Eğer kapitalizm ile sosyalizm arasındaki farkı öğrenmek istiyorsa, Wright Mills'in, Küba devrimcilerinin ağzından yazdığı **«Listen Yankee — Dinle Yankee»** isimli kitabını okumasını salık veririz. Tabii böyle şeyler okumağa tahammülü varsa...

Bay Watson, kapitalizmin çıkarlarıyla çerçevelenmiş bir görüş kısırlığı içinde haykırmaktadır: **«Bana çok açık olarak görünüyor ki, geleceğin hakiki dalgası marksizm değil, hür teşebbüstür; merkeziyet değil, *ademi merkeziyettir; resmi sektör değil, özel sektör*dür ve sonunda milli devlet değil, beynelmileldir!»**

Devleti hiçe sayan şu kendini bilmeze bakın! Amerikan emperyalizminin bugün ancak devlet harcamaları sayesinde ayakta durduğunu en basit iktisat kitabını okuyanlar dahi bilmektedir. Devletten aldığı milyarlarca dolarlık ihaleler olmasa, hangi Amerikan korporasyonu ayakta durabilir? İşte yine rakamlar: Amerika'nın askeri harcamaları 1949'da 13.580.000.000 dolar iken 1967'de 60.541.000.000 dolara yükselmiştir. (Bunu da, Amerikan gazetesi The New York Times, 26 Ocak 1966 tarihli sayısında yazmaktadır.) 1965 sonu itibariyle Amerika'nın askeri harcamaları yirmi yılda toplam olarak 813.000.000.000 dolar bulmuştur. 1965 yılında Amerikan Hükümeti, askeri ihtiyaçları karşılamak üzere değişik tekellere, yaptığı anlaşmalar karşılığı, 27.4 milyar dolar ödemiş, 1966'da bu miktar 40 milyar doları aşmıştır.

İŞTE Amerikan emekçi halkından devlet bütçesine toplanan vergileri, insanları birbirine kırdırmak uğruna iç eden bir korporasyonlar kapitalizminin başıdır bu Watson...

Ve bacakları kasıklarına, kolları koltukaltlarına kadar kan içindeyken, İstanbul'un kaşanelerinde emekçi Türkiye halkına, ezilen dünya halklarına kapitalizmin zafer türkülerini söylemekte, dünyaya meydan okumaktadır!

Kan ve sefalet üzerine kurulan imparatorluklar ilelebet yaşayamaz Bay Watson... Tarihin çarkı senin çıkarlarından yana değil, ezdiğiniz, sömürdüğünüz, katlettiğiniz dünya halklarından yana dönmektedir. Bu çark, ergeç, temsil ettiğin korporasyonlar kapitalizmini çiğneyip geçecektir. Tabii, güçlerini o halklardan sömürdükleri servetler üzerine kuran küstahları da...

İşte Watson E

Dünyayı

1965'in sonu ile 1966'nın b
da Endonezya'yı kana boy
korkunç katliam, şüphesiz yakın
rihin en acı olaylarından biridir
Bir milyon masumun hun
katledildiği bu korkunç olayın
başka acıklı yanı da, dünyada
rekli tepkiyi uyandırmamış olm
dır. Bu alçakça «susuş»ta dünya
beralma ve yayma örgütlerinin
ğunluğunu elinde tutan kapit
takımın elbette büyük rolü ve
rumluluğu vardır. Son bir ir
mede, tıpkı Nazi mezaliminin
banları gibi Endonezya'da kat
len 1 milyon insanın da vebali,
renç bir sömürü ortaklığından
ka bir şey olmayan kapitaliz
boynundadır.
Endonezya katliamında da,
sorumlu, bile isteye geri ve
durumda bırakılmış zavallı hal
rın dini inançlarını yozlaştırıp
rı fanatizmin karanlık kuyusu

ENDONEZYA'DA KOMÜNİST AVI İLE GÖREVLİ EMPERYALİST UŞAKLARI
— İşlerini önce silahla görüyorlardı, sonra bıçak kâfi gelmeğe başladı —

«Bir milyon insanı öldürmemiz olayı, şimdi unutulmuş bir hikayedir. Aslında rakamın bir milyon olduğu da şüpheli. Belki de sadece 700 bin'dir. Ayrıca, tıpkı bizim gibi, dünya da unuttu bu olayı...»

Cakarta'da Endonezya Hükümeti'nin bir bakanı bana bunları söylüyordu.

«Tanrıya şükür; komünistlerin katliamı dış ülkelerde büyük protestolara yol açmadı. Esasen öldürülen komünistler, hiçbir zaman bizim için mesele olmadı. Bizim meselemiz daha çok, hayatta kalan, hapishaneleri, esir kamplarını dolduranlar. Bunların sayısı, resmi istatistiklere bakılırsa 76 bin. Ama gerçekte bu sayıyı ikiyle çarpmak lazım. Topunun kafasını kesip bu tedirgin edici «mahpuslar» meselesinden kendimizi kurtarabilirdik.»

1965 yılı sonu ile 1966 başı arasında Endonezya'ya Nagazaki ve Hiroşima'nın bombalanmasından yada Vietnam Savaşı'ndan daha fazla cana mal olan bu korkunç **«kan banyosu»**nun delilleri bugün tamamen ortadan kaldırılmıştır. Ama esir kamplarını dolduranlar hayattadır. Bunlar az beslenme ve kötü tutuklama koşullarından ötürü hergün çok sayıda kurban vermektedir. Yukarıda da belirtildiği gibi, hükümeti tedirgin edenler, **«boğazlananlar»**dan çok, hayatta kalanlardır.

Bunlara ne yapılacaktır?

Herhalde şimdi esirlerin, tıpkı ötekiler gibi bir çırpıda işini bitirmek için vakit hayli geç.

«Tutukluları, tehlikeli olup olmadıkları açısından A, B ve C kategorilerine ayırıyoruz. Resmi istatistiklere göre, «esir kampları»nda bulunan tutukluları şöylece sıralamak mümkün:

A. 14.542
B: 14.458
C: 24.000

Hiçbir kategoriye giremeyenlerin sayısı ise 33.000... Ama, az önce belirttiğim gibi, bu rakamları rahatlıkla iki katına çıkarabilirsiniz.

Bu durumda ne yapabilirdik? Hapishaneler ve kamplar ağzına kadar dolu. Yiyecek, ilaç ve idari imkanlar alabildiğine eksik ve yetersiz.»

Endonezya bütçesi, her siyasi mahkum için günde ortalama 7,7 Rupi'lik (30 Kuruş) para ayırmaktadır. Bu parayla, en iyimser tahminle, ancak bir kahve fincanı dolusu pirinç alınabilir. Umutsuzluktan çökmüş mahkumların, buğday taneleriyle ıspanağı karıştırarak nasıl bir nevi lapa yaptıklarına ve bunu soğuk suyla çiğ olarak nasıl yediklerine şahit oldum.

Endonezya zındanlarında raslayamayacağımız şeylerden biri de mutfaktır. Tutukluların beslenmesi o denli mesele olmuştur ki, hükümet artık ar perdesini iyice yırtıp büyük bir yüzsüzlükle işi Birleşmiş Milletler Teşkilatı'ndan yardım istemeye kadar vardırmıştır. Bu yardımın da, mahkumların midesi yerine, rüşvet, dolan ve düzenden iliklerine kadar çürümüş ordunun cebine inmesi son derece muhtemel.

«Mahkumları neden serbest bırakmadığımızdan söz edilebilir. Bunu birkaç kez denedik. A kategorisi için yeteri kadar yer bulamadığımız zaman bir kısım C kategorisi mensubunu serbest bıraktık. Ama bunlar köylerine döner dönmez komşuları tarafından boğazlandı.»

— Herhalde köylüler günün birinde onları da komünist sempatizanı olmakla suçlamanızdan korktukları için yapmış olmalılar bunu.

«Hayır. Komünizmin yokedilmesi onlar için kutsal artık. Bu kanlarına işlemiş.»

— Ama bugünkü rejim için bu iyi bir reklam sayılabilir mi?

«Elbette... Mahkumları serbest bıraktığımız zaman bu yabancı ülkelerde çok iyi karşılanıyor. Ama köylerine gittiklerinde kendi köylüleri tarafından boğazlanıyorlarsa suç bizim değil. Tam tersine, köylülerin bu hareketi, bizim hükümet darbesi sırasında 1 milyonunu birden tepelemekle doğru bir iş yaptığımızı kanıtlıyor.»

— Peki, sonunda mahkumları ne yapmayı düşünüyorsunuz?

«Bir sürü tedbir arasında tabii biraz da güvenlik endişesiyle topunu birden müebbeten epeyce uzaktaki Seram Adası'na kapatmayı düşündük.»

— Seram, Hollanda kadar küçük bir toprak parçası... Bütün mahkumları oraya kapatırsanız, adada Maoculuğun yeşereceği bir ortamı hazırlamış olmaz mısınız?

«Sanmıyoruz. Çünkü her mahkum, din'in de yardımıyla, doğru yola getirilmektedir.»

İşkence, Endonezya zındanlarında son derece yaygın bir metod. Bandung'ta gardiyanlardan biri, dolaylı işkenceden yana olmakla övünüyordu. Dolaylı işkencede el'in yerini, göğüslere ve hayalara verilen elektrik akımı alıyordu. Böylece insan eli kirlenmiyordu. Bir başka ince ve dolaylı metod da, mahkumların bitişik odada işkence edilen arkadaşlarının acıyla inledikleri bir sırada sorgularının yapılmasıydı.

«Kocamın hayatta olup olmadığını bilmiyorum. Biri Surakarta yakınındaki bir kampta gördüğünü söylemişti epeyce zaman önce...»

Röportaj: Barbro KARABUDA
Fotoğraf: Güneş KARABUDA

Endonezya'da bugün çok sayıda komünistin akibeti meçhuldür. Hattâ çoğunun gerçekten komünist olup olmadıkları da bilinmemektedir.

«Solo'daki yaşlı dayım, komünizmin ne olduğundan habersizdi. Daha fazla miktarda suni gübre almak için köydeki komünist kooperatifine girmişti. Şimdi hapiste, hayatta ise tabii..»

Endonezya Komünist Partisi (PKI)'nin en önde gelen liderleri bugün ya öldürülmüş, ya ülkeyi terketmiş yada **«esir kampları»**nda çile doldurmaktadır.

Endonezya Hükümeti, 30 Eylül 1965 darbe teşebbüsünü bazı küçük rütbeli subayların komünist sempatizanı olması dışında ortada ciddi hiçbir delil bulunmamasına rağmen, Komünist Partisi'ne yüklemektedir. Olayları yakından izleyenler, komünist lider Aidit'in, partisini, aynı yılın 5 Ekim'inde sağcı bir darbeye hazırlanan on kadar generale karşı Albay Untung'un (Sukarno'nun özel muhafız alayı komutanı) giriştiği talihsiz teşebbüsün dışında tuttuğunu ifade etmektedirler. Untung, beş generali saf dışı ettikten sonra, sağ kalan generallerin duruma hakim olmasıyla partiyi kaybetmiş ve CIA'ya bağlı generaller Endonezya'yı kana boyayan korkunç katliama girişmişlerdir.

«Önce işimizi kurşunla görüyorduk. Sonra boşuna cephane sarfetmememiz emri geldi. Çünkü karşı koyan yoktu. Bize elleri arkadan bağlı olarak teslim ediliyorlardı. Büyük katliam sırasında merkezi Java'da bulunuyordum. Kesimdeki başarılarımdan ötürü üstlerimden takdirname aldım.»

«Bu bölgede en az 200 bin kişi öldürdüğümüzü tahmin ediyorum. Tabii civar halkın da yardımıyla... Her akşam 25-30 mahkumu kamyonlara doldurup köylere bırakıyorduk. Gerisini onlar yapıyordu. Biz askerler, kurşun kullanılmasını yasaklayan emre itaat ediyorduk. Dini bütün müslümanlar (!) işlerini, muz salkımlarını kesmekte kullandıkları «parang» denilen bıçaklarıyla görüyorlardı. Doğrusu allahın da yardımıyla ellerini çabuk tutuyorlardı. O sıralarda her gece dua ediliyordu... Her gece kan akıyordu. Tanrı bilir ne kadar nankör kanı aktığını o sıralar. Bağırıyorlar mıydı? Tabii... Canhıraş feryatlar atıyorlar, aman diliyorlardı, nankör alçaklar! Sonra bazen karanlıktan ötürü «parang»ı tam yerine vuramıyorduk. Kafa elimizden kaçıyordu bir an. Kafa başına ücret mi? Tatmin edici idi diyebilirim.»

— Bali Adası'nda ne kadar öldürdünüz?

«Yaklaşık olarak 90-100 bin. Bu rakam belki de size çok gelecek. Ama biz müslümanlar (!), çoğu Hintli olan bir nüfusa karşı anlayışlı davrandık. Çocukları ve kadınları da aile reislerinin yardımıyla cennetiâlâya gönderdik.»

İskandinav Hava Yolları (SAS)'nın kontrolundaki THAI International Hava Yolları, reklamlarında, bir milyon insanın hunharca boğazlandığı bu adaları, dünya cenneti diye takdim etmekte hâlâ sakınca görmemektedir.

«Sekiz gün güneşte uzanıp yatmak, yepyeni insanları tanımak, Bali'de... Sevmek ve eğlenmek konusunda dünyada eşi benzeri bulunmayan Endonezya halkının şenliklerine katılmak istemez misiniz? Bu cennet size Sin-

arsacak Bir Röportaj

ten, böylece de «halkı halka» kırdırtan Amerikan emperyalizmi ve onun satılmış yerli maşalarıdır.

Amerikan emperyalizmi ile CIA'ya kiralanmış generallerin Endonezya'daki bu büyük başarıları (!) bugün çeşitli ülkelere çöreklenmiş gözü dönük bir bölük haysiyetsiz softanın ağzını sulandırmaktadır. O kadar ki Türkiye'de kişilikleri, köklerinin Aramco krallığına bağlı olmasıyla övünecek derecede çukurlaşmış bir avuç, yobaz, Endonezya katliamını Türkiye sosyalist hareketini sindirmede bayrak yapmaya heveslenmekten çekinmemektedirler.

Şüphesiz Amerikan emperyalizminin sevinçten içini ürperten bu hevesler kursaklarda kalmaya mahkumdur. Ama buna rağmen Endonezya katliamına Türkiye'de, belki de dünyada ilk kez ışık tutan, Karabuda'ların bu yazı dizisi ibretle okunmalıdır. Emperyalizmin tuzağında insanın nerelere kadar düştüğüne, nasıl kardeş düşmanı, nasıl dindaş kaatili haline geldiğine bakılmalıdır. Batı kapitalizminin bir milyon insanın kaatili Suharto'yu yeni alışverişler, yeni çıkarlar uğruna bağrına basmaya hazırlandığı bir sırada biz, Türkiye halkını Endonezya'nın hâlâ kanayan yarası, büyük ve onulmaz acısı üzerine düşünmeye çağrıyoruz.

Endonezya röportajını yapan Barbro ve Güneş Karabuda, çeşitli yazıları, kitapları, röportaj ve filmleriyle, ünleri İsveç'in sınırlarını da aşan iki gazetecidir. Barbro Karabuda, röportajlarının yanısıra, dördü Türkiye ile ilgili olmak üzere on kitap yayınlamıştır.

Barbro Karabuda'nın yabancı dillere de çevrilen kitaplarının Türkiye ile ilgili olanları şunlardır:

Endonezya röportajını yapan Babro Karabuda (yanda) ve fotoğrafları çeken Güneş Karabuda (üstte)

Türkiye, Ikinci Vatanım - Fıratın Doğusu - Gültepe - İthamlar...

Güneş Karabuda ise, İsveç Devlet Televizyonu hesabına çevirdiği 30'u aşkın belge filmi ve röportajlarıyla İsveç'in bir numaralı Ortadoğu ve Uzakdoğu uzmanı sayılmaktadır.

Endonezya hakkında bir kitap hazırlamakta olan Karabuda'lar İsveç Devlet Televizyonu ve İsveç Hükümeti'nin resmi basın organı ARBETET'in de muhabiridirler.

Son yılların bu en ilgi çekici röportajı, İsveç'te Expressen, Fransa'da Le Nouvel Observateur, Doğu Almanya'da Das Magazine, Birleşik Amerika'da Ramparts, Hongkong'ta Mao'nun gazetesi Eastern Horizon ile aynı zamanda Türkiye'de de ANT'ta yayınlanmaktadır.

mperyalizminin insanlığı

ENDONEZYA KATLİAMI

gapur'dan sadece 340 Dolar'a patlayacaktır.»

Ne bekliyorsunuz?

Hükümet darbesinden sonra bir süre merkezi Java'da saklanmayı başaran komünist lider Nusantara Aidit, 1965 Kasımında yakalanmış ve kurşuna dizilmiştir.

Oysa Aidit, bir yıl önce bizzat Başkan Sukarno'dan Endonezya'nın en büyük nişanı olan «mahaputra» (ülkenin en iyi evladı) nişanını almıştı. Endonezya Komünist Partisi ise, 90 milyon nüfuslu bu ülkede üç milyon üyesi, 15 ilâ 20 milyon sempatizanı ile dünyanın üçüncü büyük komünist partisi idi.

Aidit kurşuna dizildikten sonra, kırk yaşlarında bir hekim olan karısı Tanti Aidit'e ne olmuştu? Akıbeti hakkında birşeyler öğrenmek için çok çaba sarfettik, ama boşuna... Belli ölmüştü, belki de yabancı ülkelere kaçmıştı... Bilinmiyordu. Resmi otoritelere rağmen biz Tanti Aidit'i, Jakarta'da, Bukit Duri kadınlar hapishanesinde bulduk. Kayınvalidesi eski milletvekillerinden Bayan Ni Mudigdo ve 128 diğer kadın siyasi mahkumla birlikteydi. Çok sıkı muhafaza altında olmasına rağmen, gizlice öteki kadın mahkumlarla birlikte fotoğrafını çekmeyi başardık. Kadın mahkumların çoğu sorgusuz sualsiz, «devlete karşı ihtilal tertibi» uydurmacasıyla tutuklanmışlardı.

Tjipinang erkek mahkumlar hapishanesinde 150 bin siyasi mahkumun şimdiye kadar mahkeme önüne çıkarılan 100 kişisinden biri olan Yarbay Heru Atmodjo ile konuştuk.

«Siyasi mahkumların hepsini yargılamak son derece masraflı. Bu her mahkum için yaklaşık olarak 100.000 Rupi (3.600 T.L.) tutuyor.»

Bunu söyleyen Endonezya Hükümeti'nin bir bakanıydı.

Yarbay Atmodjo'nun hücresi, Sukarno'ya bağlı oldukları için idama mahkum edilen dört generalle, yine Sukarno'nun müebbet hapisle cezalandırılan 15 genç muhafızı arasında... İdama mahkum edilen eski dışişleri bakanı Subandrio, Bandung Cezaevi'nde. Eski Başkan Sukarno ise günlerini bir tevkifhanede geçiriyor.

— Neden yargılanmıyor?

Dışişleri Bakanı Malik, sorumuzu şöyle cevaplıyor:

«Çünkü onunla işimiz henüz bitmedi...»

Heru Atmodjo, Untung'un talihsiz darbe teşebbüsü sırasında hava kuvvetleri haberalma servislerinin başındaydı. Ayrıca, Untung'un ihtilal komitesinde de «üçüncü adam» olarak kilit mevkilerde bulunmuş. Sırtına yüklenen suçlardan biri de, darbeden sonra komünist lideri Aidit'in uçakla merkezi Java'ya kaçmasını organize etmek.

Yarbay Atmodjo, önce ölüme mahkum edilmiş. Cezası müebbet hapse çevrilmiş.

Gardiyanlar köpeksi bir biçimde sırıtıyorlar yüzüme: «**Kaç savaşçının hayatı karşılığında, onu sorun Yarbay'a...**» diyorlar.

Atmodjo, «**Ben sadece verilen emirleri yerine getirmekle yetindim. Ben komünist değilim. Birleşik Amerika'da bir yıl antikomünist teori üzerine ders gördükten sonra komünist olmama imkan var mı? Beni anlamanızı dilerim. Hayatımın bağışlandığını bugün öğrendim...**»

Endonezya'da kurşuna dizilerek öldürülen Komünist Partisi Lideri Aidit ve eşi, sağcı darbeden önce Başkan Sukarno tarafından ülkenin en büyük nişanı ile taltif edildiği gün (yanda) ve eşi öldürüldükten sonra bir zındanda günlerini dolduran Bayan Aidit (üstte)

Özenti

Artık müslümanlara düşen vazife uyanık ve hazırlıklı olmaktır. Önümüzde taze ve ümit verici bir örnek vardır: ENDONEZYA'DAKİ KOMÜNİST KIYIMI... Yüzbinlerce komünist öldürüldü. Karada vahşi hayvanlar, denizde balıklar insan etine doydu. Korkunç bir komünist kıyımı oldu, fakat Endonezya kurtuldu.

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(Bugün - 31.10.1967)

Gelecek Hafta

YARASA HAREKATI

görüşler

Bütün yurtseverlere çağrı

● Ülkemizin azgelişmişlikten kurtulması, ulusun çilesinin dolması için biraz bize de kulak verin. Yediğiniz yiyecekleri, giyeceklerinizi, oturduğunuz evleri yapan, çalışırken ölen, sakatlanan emekçilerin gözyaşları, bükülmüş bel ve nasırlaşmış elleri hürmetine sizleri göreve çağırıyorum.

Doktor, mühendis, mimar, avukat, emekli subay, öğretmen, memur, partiler üstüyüz diyen sendika yöneticileri ve de Geniş Cephe, Demokratik Devrim deyimleriyle sosyalizmi yozlaştıranlar! Unutmayın, mum bile dibine ışık vermez. Işığınızı topluma verin. Çıkarınızı toplumun üstünde değil, toplumun içinde düşünün. Yoksulluktan, bilgisizlikten hurafelerle uyuşturulan kafaları aydınlatın, bana ne demeyin. Sizin çocuklarınızın da işsiz kalmayacağına veya işçi olmayacağına emin misiniz? Salon dedikodularından arının.

Anayasayı içtenlikle savunan bir siyasi örgüt, TİP var... Bu örgüt etrafında birleşin. Kişilere değil, doktrine bağlanın. Kişiler fanidir. Biz, zıraat işçilerini ve köy emekçilerini uyarmaya çalışıyoruz. Elele verip halkımızı örgütleyip eğiterek demokratik yoldan memleket yönetiminde söz ve karar sahibi yapalım.

Bizde hâlâ politika deyince ağalar, paşalar, beyler ve bürokrasi akla geliyor. Artık çağdaş politikanın bir prensibi vardır. Liberal liberaldir, muhafazakar muhafazakardır, toplumun menfaatini savunanlar ilerici ve toplumcudur. Bir nesne hem beyaz hem siyah, hem iyi hem kötü olamaz.

Toplumun sorunlarının çözümü, ancak bir programı, belli ilkeleri olan TİP etrafında örgütlenip demokratik yoldan iktidara gelmekle, derhal köklü reformlar yapmakla gerçekleşecektir. Yaşasın bağımsız Türkiye sosyalizmi için çalışanlar.

YAKUP SÖNMEZ
(TİP Antalya Merkez İlçe Bşk.)

ANT'ın tutumunu destekliyoruz

● Sosyalist hareketteki bölünmeler ve çalkantılar karşısında izlediği sağlam ve toplayıcı tutum ile ANT, biz yurt dışında çalışan Türk emekçilerinin ve gençlerinin başlıca güven kaynağı olmuştur. Günlük burjuva gazetelerinin egemen sınıfların dümensuyunda yaptıkları yayın ve bu gazetelerde yeralan sözümona toplumcu yazarların yazıları Türkiye'de olupbitenlerden uzakta yaşayan Türkleri büyük yanılgılara sürüklemektedir.

Bu ortam içerisinde sadece ANT'ın yayını bizlere doğru yolu göstermektedir. Özellikle son aylarda kapıkulu bürokrasisinin ipliğini pazara çıkartmak suretiyle ANT, Türkiye'nin toplumsal ve tarihsel yapısının anlaşılmasına ve sosyalist stratejinin sağlam şekilde saptanmasına büyük çapta hizmet etmiştir.

Komprador kapıtalistlere, toprak ağalarına ve Amerikancı bürokratlara büyük cesaretle savaş açan ANT'ın çeşitli çevrelerden ve aynı safta görünen kişilerden dahi saldırılara uğraması gayet normaldir. Biz bu saldırıları layık olduğunu şekilde değerlendiriyor ve dergimizin haklı yolda olduğunu daha iyi anlıyoruz. Yurt dışındaki Türkiye emekçilerinin desteği sizinledir. Bağımsız ve sosyalist Türkiye için savaşınızda başarılar...

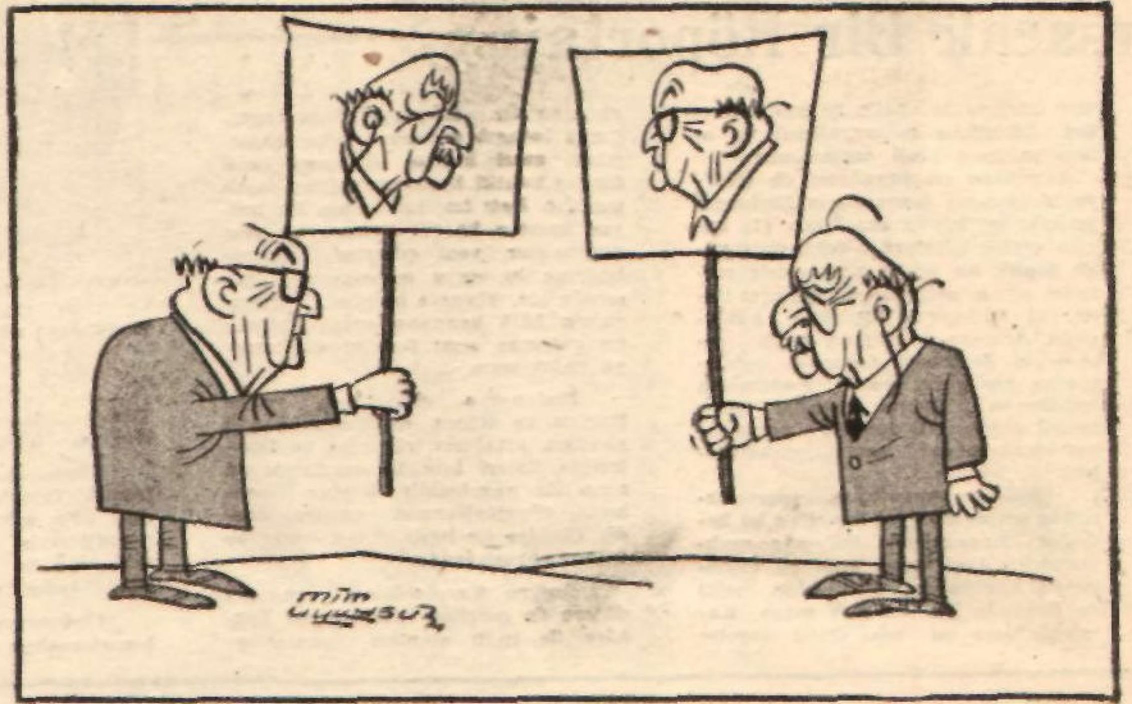
HÜSEYİN GÜMÜŞBAŞ
(İşçi - Brüksel)

TÖS'te devrimci dayanışma

● TÖS kuruluş yıllarının devrimci potansiyelini bir hayli kabartmışken, devrimci güce dönüştürme eylemine bazı olumsuz nedenlerle geçememiştir. TÖS'te bulunan her öğretmen devrimcidir yanılgısı içinde, TÖS'ün amaçları doğrultusunda «yoğun» bir eğitime gidilmemiştir. Bu yüzden TÖS'te son zamanlarda döngelciler, revizyonistler çoğalmıştır. Devrimci gücü yaratamamanın ikinci nedeni de, devrim stratejisinin iyice kavranamamasıdır. Devrimin tarihi süreci içinde evrimini, devrim için devrim teorilerini bilmeyen sözde devrimcilerin savı, «Olur mu öyle şey? Devrim bir kez yapılır ve de son bulur» biçimindedir. Aşamasız devrim doğmadan ölür. Devrimci kitleleri bulunduğu çizgide uzun süre tutmak, devrimin yozlaşmasına yol açar. Bu şekilde bir yöntem takip eden kadro devrimci olamayıp, olsa olsa reformisttirler.

Devrimci, yurt ve dünya sorunlarını sınıf açısından değerlendirir. Kendi mutluluğunu toplumun mutluluğunda gören kişidir. Hal böyle olunca, devrimci kuruluş TÖS'ün, Elmalı, Göllüce ve Atalan köylülerinin toprak sorunlarıyla ilgilenmesi gerekmez miydi? Gençlik hareketlerine ilgisiz kal, anayasanın maddesi değiştirilsin, tınma! Sonra da kalk, biz devrimciyiz, de... Olmaz böyle şey. Devrimci, dayanışmadan yanadır. Bir araya gelip güçbirliğine katılmayan devrimci olamaz. Tüm TÖS'lü meslekdaşlarımı devrimci dayanışmaya çağırıyorum.

TURAN ALTUNTAŞ
(Osmangazi İlkokul Md. - ADANA)

Bülent Ecevit'in Çevirdiği Dolaplar

T. AĞAOĞLU

NE oldu? İnönü'nün, daha doğrusu Ecevit'in pek ister göründüğü, Demirel'in hiç istemediği oldu. Seçimlerden sonra AP belki başka partilerle tutarsız, giderek CHP ile tutarlı bir kovalisyona zorlanacak. Bayarlı bir AP'de hiç dikiş tutturamıyacağını bilen Demirel, Bayarlı bir AP'nin bazı çevrelerde uyandırdığı olağan alerjiyi kullanarak, acele manevrasını çevirdi, ama bu kez de öbür tuzağa düştü: Seçim sonu kovalisyonunda AP genel başkanı olarak yer aldığı an ipliği pazara çıkacak. Çünkü o kovalisyonu amaçlıyanların bugünden düşündükleri, AP'nin sağ kanadını iktidardan koparmak, nicedir «İrtica geliyor!» diye huysuzlanan bürokrasinin— ve de onun yanısıra sermayenin— huzursuz gönlüne su serpmektir.

Geçende bir tefecinin ağzından işittim; herifçioğlu, «İnönü de haklı, efendim,» diyordu. «Bu sağcılar böyle yapa yapa solu azdırıyorlar!» Öyle ya, özel teşebbüsün, «demokratik rejim»in, «insan hak ve hürriyetleri»nin bugününü yarınını düşünen sermayenin gözünde katmerli beladır şimdi sağ. Hem solu «azdırdığı» için, hem de sol «azdıkça» o da azdığı için! Şunu hiç gözden kaçırmıyalım: komprador sermaye ile AP'nin sağ kanadını teşkil eden tutucu taşra küçük burjuvazisi arasındaki ittifak hiç bir zaman sürekli değildir, ve aralarındaki tarihi çelişkiyi temelli ortadan kaldırmaz. Nitekim komprador sermaye, şu sıra, tutucu taşra küçük burjuvazisinin çıkarlarını eninde sonunda altüst edecek yeni bir saldırıya, belki de 27 Mayıstan sonraki ikinci büyük ileri - atılımına hazırlanır görünüyor. (Bunun, kendini şimdi bürokratlardan sıyırmaya bakan CHP eliyle mi, yoksa başka —daha bürokrat— şıklarla mı gerçekleştirileceği yine şu günlerin kavga konusudur.) Onun için, sağa dayanmayan ve sağı azdırmayacak yollardan sol tehlikesini bertaraf etmeden yanadır sermaye. Böylelikle hem solun güngide artan dinamizmi, hem de sağın direnci kırılmış olacaktır. (Odalar Birliğinde patlak veren Erbakan ve «kardeşler» olayı, devrim sürecine giren toplumlarda şiddetlenen sınıf kavgasının örnek belirtilerindendir).

Bu yollardan biri ve en başta geleni, bürokrasinin tarihi «irtica» korkusunu körüklemek, ve onu sağa karşı vaziyet almaya zorlamaktır (Kanlı Pazar, İmran Öktem olayı, Yargıtay yürüyüşü.) Ne ki, «irtica»ya karşı çıkmanın bir amacı da solun «azgınlığı»na ket vurmak olduğundan, «irtica»ya dur diyecek hareketin bürokrasinin daha sol (radikal) uçlarından gelmesini önlemek, onları yine uçta tutup tecrit etmek gerekirdi. İşte Ecevit, İnönü ve Halk Partisi burda öne çıkıp, bu şerefli görevi üzerlerine almaya âmade olduklarını gösterdiler. Hattâ, öbür— daha bürokratik— Sunay şıkkıyla çatışma bahasına, bir takım emrivakilere giriştiler.

Burada, bakıyoruz asıl manevrayı Ecevit çeviriyor. (İmran Öktem olayında, Yargıtay yürüyüşünde dut yemiş bülbül gibi susan Ecevit!) İnönü ağır toplarıyla ortalığı birbirine katarken o arkadan, sessiz ve sedasız, Halk Partisi içinde ne zamandır hazırladığı darbeyi tezgâha sürüverdi. Öyle ki, ismiyle müsemma bir «Halk» partisi çıktı şimdi karşımıza: «İrtica»ya karşı «devrimler»in bekçisi, ama bu yolda gerekirse Bayar'ın, olmazsa sağdan arınmış bir AP'nin kovalisyon ortağı olmaya hazır bir CHP; halkla arasındaki «duygu duvarları»nı yıkmaya kararlı bir CHP; 27 Mayısın «önünde», «ardında» ya da «yanında» olma yükünden sıyrılmış, bürokrat aydınların radikal «devrimci» kanadıyla bağlarını koparmış bir CHP; İnönü'nün deyimiyle, bir kaza olursa, bir elinde «eski Demokratlara af,» öbür elinde «milli iradeye saygı» yaftasıyla böyle bir kazayı hemen düzelteceğini dosta düşmana bildiren bir CHP! Yani öyle bir CHP ki, çoğumuzun gözünde tam bir hilkat garibesi.

Lakin, o kadar da garipsemiyelim.

Ecevit AP'ye çengel atmıştır! Amaç, AP içindeki tarihi çelişkiden yararlanıp, Amerika'yı da arkasına alan büyük bir sınıfsal ittifaka gitmektir. Bunun taktiği de bulunmuştur: Ortanın solu ile ortanın sağının «gerçek devrimci» ittifakı! İttifakın kurulması yolunda, henüz bugünkü aşamada, «demokratik rejim»in yeri ve özü saptanmış, demagojik hesaplar yapılmış, feda edilecek güçler göze alınmış, saflar tutulmuştur. (Aslında aynı ihtiyacın ortaya çıkardığı öbür şıkla, yani Sunay faktörüyle çatışma da burdan doğmaktadır.) Bu arada seçmenin bugünedek sırf İnönü'nün kişiliğinden ötürü, yani sadece duygusal nedenlerle, ya da en başta din faktörünün etkisi altında

İMECE

İmece'nin 97. Sayısı Köy Enstitüleri özel sayısı olarak çıkmıştır. Bu Sayıda: Hürrem Arman, Kadri Kaplan, Fakir Baykurt, Nebi Dadaloğlu, Pakize Türkoğlu, Ahmet Köklügiller, Mecit Aşkan, Hadi İlbaş, Ayvalı, Uluğ ve Enver Atılgan'ın güçlü deyişleriyle.

İMECE - P.K. 373
Ankara
Yıllık Abone 15 Lira.
Ant Der: 614

Ecevit'in gözü, seçmenden çok, seçmen üzerinde etkili, oy *toparlayıcı* ekonomik nüfuz mihraklarındadır. bu mihrakların temsil ettiği taşra küçük burjuvazisinin komprador sermayeyle bütünleşmeye yatkın kesimlerine hitap ediyor.

kalarak Halk Partisine oy vermediğini ve yine vermeyeceğini sananlar yanılırlar. Ecevit'in gözü seçmenden çok, seçmen üzerinde etkili, oy toparlayıcı ekonomik nüfuz mihraklarındadır. **Ecevit** ve arkasındakiler —son bir yıldır ikinin biri Amerika'ya gidip gelenler— bu mihrakların temsil ettiği taşra küçük burjuvazisinin komprador sermayeyle bütünleşmeye *yatkın ve istekli kesimlerine hitap ediyorlar*; taşra küçük burjuvazisi içindeki çalışkilerden sonunadek yararlanacaklar. Bu hesapça, İnönü'nün eski Demokratlardan yana çıkarcasına konuşmaları, Bayar'la barışması, Ecevit'in ve İnönü'nün **«kaza»**lara, **«devrim yobazları»**na karşı olduklarını ilan etmeleri, YTP faktörü, Demirel'in ne yapsa üstünü örtemeyeceği ihaneti ve sairenin AP (ve bu arada GP) oyları üzerinde olumsuz etkiler yapması kaçınılmazdır. Bu etkiler en azında kalsa dahi, zaten amaç Halk Partisinin *tek başına oyunun artması* değil (oysa artacaktır H. Partisinin oyları), **Sağa - sola karşı tezgâhlanan kovalisyonun oyunu** -ttırmaktır. Dolayısıyla ön seçimler AP içinde tam bir ilerici - gerici kavgasına sahne olacağa benzer. Bu kavgadan **«gericiler»** yenik, hiç olmazsa hayli hırpalanmış çıkacaklar. Sonra da **«ilericiler»**, memlekette **«huzur»** olsun için, çaresiz CHP ile iktidar ortaklığına katlanacaklar!

Ecevit neler yapmaya çalışıyor?

1. 65 seçimlerinde çok can yakan solculuk ve cuntacılık çamurunu Halk Partisinin üzerinden atmaya çalışıyor.

2. **«Milli irade»** silahını Demirel'in elinden kapıyor, **«Milli irade»**den yana olduğunu, **«demokratik rejimi»** *sonunadek savunacağını ilan* ederek iç ve dış sermaye çevrelerine teminat, daha başka bazı çevrelere gözdağı veriyor.

3. **AP'yi bölüp yurt çapında yeni bir siyasal bütünlenmeye varmaya çalışıyor. «Milli irade»den yana, «devrim yobazları»na** karşı olduğunu ilan etmesi, açıkça, bu düzeni ne yönde ve kimler yararına **«değiştirmeyi»** düşündüğünü gösterir; ve aynı zamanda, **«milli irade»** taşaronlarına AP içindeki Demirel kovalisyonundan kopup ayrılmaları için bir çağrıdır.

4. AP'yi, içindeki «tehlikeli» sağ kanadı tasfiye etmeye **zorlayarak bürokrasinin** *«kendi halinde» kesimlerinin* ve komprador sermayenin gözüne girmek istiyor. Bu yoldan, ayrıca, kendinden gayrı **«devrimci»**, **«ilerici»** mihrakların **«İrtica başkaldırıyor!»** bahanesinden yararlanmasına meydan vermeyecektir de. AP içindeki sermayeye yakın **«Yeminli»** takımın Demirel'in «zekası» ardında Sunay şıkkını tercihe yönelmesini gereksiz kılmak da bu hesaba dahildir.

5. Bürokrat aydınların radikal kesiminin ayağını yerden kesip onları bütün bütün ortamsız ve desteksiz bırakmaya çalışıyor. Bundan böyle bunların büyük kısmı hem **«CHP'nin ihaneti»** yüzünden hem de **«aşırı sol»** ürküntüsünden, Sunay şıkkına yanaşacak, bir azınlık da daha sola kayacaktır. (Seçim sonrası dönemin aktüel siyasal çatışması Sunay çevresiyle Ecevit arasında olacağa benzer.)

6. Kurmaya çalıştığı ittifak uğrunda neleri ve kimleri feda etmekten çekinmiyeceğini şimdiden belli ediyor. Çeşitli adlarıyla **«küçük burjuvazinin asker - sivil aydın kesimi»** ya da **«bürokrat aydınlar»** ya da **«ara tabakalar»** ya da **«zinde kuvvetler»**in gözünde destek ve itibarını yitirmeyi göze almış olması, kendisinin onları gözden çıkardığına —daha doğrusu, bugün onların temsilcisi ve sözcüsü **görünenleri** kaale almadığına— **ve de onları, kitle olarak, nerede ve hangi çizgide gördüğüne** bir işarettir. Seçim öncesi ve seçim ertesi yer alacak olaylar ve gelişmeler, bir bakıma, Ecevit'in bugün karşısına almaktan çekinmediği güçlerin Türkiye toplumunun gelişim çizgisi üzerindeki tarihi yerlerinin açıklığa kavuşmasına yardımcı olacaktır.

Kim ne derse desin, CHP'nin yeni zimmamdarları hesaplarını iyi yapmışlar, akıllarını güzel kullandılar. **Demirel'i tepetaklak ettiler, yerine ters e**turttular. Halk Partisi bunca yıl tepe tepe kullanıp eskittiği cüppeyi bir anda onun sırtına giydirdi. Tutsa bir türlü, atsa bir türlü! Halk Partisine pek yaman yaraşan cüppe onun sırtında pek rüküş kaçacak, ve her adımda ayağına dolanacak. Ona sarınıp da sahnede görünmenin şu sıra işine gelmiş olması, eski Demokratların siyasi hakları konusunu bir süre daha savsaklamış, İnönü'ye tuttuğunu koparttırmamış, ve şimdilik AP içinde (denge uzmanlığı) **yerini değil, koltuğunu** korumuş olması da fazla **birşey ifade etmez. Çünkü çevrilen dolaptaki hesap** eski Demokratların iadei itibar etmeleri, ya da İnönü'nün adının tarih huzurunda temize çıkarılması *değil, Halk Partisinin kurulduğundanberi* bu ülkede korumayı taahhüt ettiği içli - dışlı çıkarlar çevresinde bir sınıfsal toparlanmadır. Bu toparlanmayı gerçekleştirme işine talip, ve türlü nedenlerle Ecevit'e rakip başka adaylar da sahneye çıkabilir şu sıralar— ki cüppenin sahibi aslisi onlardır.— Demirel ne yapsa, artık eski **«huzur»**u bulamıyacaktır. Bundan böyle, koltuğunda kaldığı sürece, sırtında o ariyet cüppeyle âleme maskara olmaktan onu Amerika bile kurtarmaz!

OPERADA CİNAYET

Mr. Sherlock Holmes, Esq.,
Baker Street, 221 B,
London

My Dear Holmes;

Temsilcin sıfatıyle buraya gelişimden beri yer alan vak'alar, iptıdada izhar ettiğim endişelerin ne derece haklı olduğunu gösterdi. Levant havasının yaralı bacağıma iyi gelmiyeceğini tahmin etmiştim. Ancak, senin CIA çerçevesindeki incelemelerinin kriminoloji ilmi bakımından ehemmiyetini idrak ettiğimden, Constantinople'e ICC'nin Genel Sekreteri olarak, tebdilen, gelerek, en mümtaz milyonerlerimize, dolayısiyle Dünya Kapitalizmine tevcih edilen suikast tertiplerini önleme vazifesini istemiye istemiye kabul ettim. Benim gibi münzevi bir insanın milletlerarası bir kongrenin dağdağalı atmosferinde rahatsızlık duyacağı belliydi.

Ama, herşeye rağmen, bazı eğlenceli tecrübeler de geçirmedim değil. Hususiyle Osmanlı Baş Vezirinin açılış konuşması olarak okuduğu Arya, bütün çektiğim sıkıntılara değer. Hele Asya'nın İngilizcesine diyecek yoktu. Ben ki gençliğimde İmparatorluğumuzun müteaddit eyaletlerinde dolaşmış olmam hasebiyle güvercin İngilizcesinin bir nevi mütehassısı addedilebilirim, Baş Vezirin değirmen taşını an*dıran göbeğini çevire, hoplata seslendirdiği* **solo performans karşısında, W.C.'nin yerini bulmak için salondan dışarı kendimi nasıl attığımı ben de bilmiyorum. Şükürler olsun,** Volunteers **denen cici hanımlara, onlar gösterdiler ayak yolunu.** Volunteers **tâbirini garipsemiş olacaksın, benim de ilkin tuhafıma gitti. İnanılmayacak kadar mini ve modern, inanılmıyacak kadar cazibeli** *bir* **takım sosyete güzellerinin yakalarında** Volunteers **plâkalarıyla dolaştığını görünce, dayanamadım, yanaştım birisinin yanına,** Darling, siz neye gönüllüsünüz? **diye sordum.** Hertürlü ihtiyacınızı yerine yetirmeğe, **demez mi!.. Ben de** Ah! **dedim,** Ah! gençliğimde, Afganistan seferinde cins-i lâtiflerden uzak, yıllarımı heder ederken nerdeydiniz? O zamanlar öyle ihtiyacım vardı ki sizin gibi gönüllülere!. **Gülüştük, ama benim de içimin yağı eridi.**

Sana çeşni olsun diye anlatıyorum, işin bu şirin yanlarını, yoksa ilk baştan birtakım şüpheli aksilikler birbiri ardısıra sökün etti. Kongrenin toplanacağı Kültür Sarayı **denen koskoca camlı sandukada havalandırma tertibatının bozuk olduğunu** *öğrendim; görevliler bunun anarşistler ta***rafından tertiplenmiş bir sabotaj olabileceğini ima ettiler... Fena halde bozuldum. Nitekim açılış günü salonun harareti 44 dereceyi buldu, ihtiyar milyonerlerimiz arasında bayılan bayılana... Bu hali protesto edenleri,** Kongrenin bir Türk Hamamı atmosferi içinde yer almasının mahalli rengi verme bakımından **düşünüldüğünü anlatarak yatıştırdım. Şükür Tanrıya, kalp sektesi filân geçiren olmadı. Bu da Kapitalizmin ne sağlam bir sistem olduğuna yeni bir delil... Derken asansörler bozulmağa başladı, bir felâket!.. Hele Çelik Kıralı, C. B. Worgan'ı 8'inciyle 9'uncu kat arasında, asansörün içinde kapalı, yumruklarını sıkmış döğünürken gördüğüm zaman, kaca***cak delik aradım.*

Ama bütün bunlar benim için bir sürpriz değildi... Çünki daha buraya gelir gelmez, uzun yıllar sen gibi bir dâhinin yardımcısı sıfatiyle o şahâne müşahede ve istidlâl **metodunun bütün inceliklerine nüfuz etmiş, tecrübeli bir özel dedektif olarak, Özel Teşebbüsü korumak için bütün bilgilerimi ve imkânlarımı seferber ettim, ve işe koyuldum. Çeşitli ipuçlarını izledikten sonra, metodumuzun gereğince, merkezi ipucunu yakaladım ve bir daha bırakmadım, hâlâ onu çekiştiriyorum: Kongre arifesinde bizimle ilgili olarak Osmanlı Basınında çıkan yazıların kupürlerini incelerken, aleyhimizde yayınlanan bir yazı gözüme ilişti.** *Milletlerarası* Ticaret Odası az-gelişmiş çocuk milletlerin beynini yiyen bir vampir, büyücü olarak **tavsif ediliyordu. Yazıyı basan derginin adına baktım:** ANT, **yâni** ANTİ, **yâni herşeye** Karşı... **Bu ipucunu ele aldım, Osmanlı polisinin arşivlerini araştırdım. Gerçek gün gibi çıktı ortaya. Bu dergiyi tehlikeli bir** aşırı sol **çete yönetmekte. Gerçi derginin sürümü 10.000'nin altında ama, yazarları ve yöneticileri için istenen sürgün ve hapis cezası 100.000 seneyi buluyor.**

İncelemelerimi ilerlettim ve bir gece mahalli özel polisin yardımıyla bu derginin Cağaloğlu **denen yerdeki idarehânesine baskın verdik... Daha bir sürü suç delili de ele geçirdik, ama asıl önemlisi bu** Anti *derginin koleksiyonun raflarda Mao* **Çe Tung'un kitaplarının solunda duruşuydu. Bundan da bu heriflerin bu Çin Komünistinin de solunda olduğunu istidlâl ettim ve derhal karşı hücuma geçtim. Birlikte çözdüğümüz** Dört Ayak Üstüne Yürüyen Adam **vak'asında başvurduğumuz metodu hatırlayacaksın. Bu vak'ada da mücrimleri ani ve dört - başı - mâmur delillerle bir itham sağnağı karşısında bırakıp, itirafa zorlamağı uygun buldum ve ICC'nin Genel Sekreteri olarak yaptığım konuşmada açıktan ve cepheden saldırdım. Ne yazık ki, bu gedikli câniler bu metodun inceliğini takdir edip, itiraf yolunu tutmadılar. Şimdi tek çare maktulün cesedini bulup, öldürücü delil olarak ortaya koymak...** *İşin bir başka güçlüğü de henüz maktulün* kim olduğunu bilmiyorum. **Üç gündür, başımı yastığa koymadım, bu** Kültür Sarayı **denen camlı sandukada maktulün cesedini arıyorum. Yer yarılmış içeri girmiş sanki... Sade benim değil, Holmes, senin de şöhretin tehlikede, yalvarırım sana, ilk uçakla gel buraya, cesedi bulmama yardım et bana, n'olursun, Dear Holmes.**

Yar-ı gârın.
Dr. Watson

■

Dr. Arthur K. Watson, Esq.,
General Secretary of ICC,
Palace of Culture,
Constantinople.

5-6-1969

Dear Watson;

Hiç üzülme, bu vak'anın sırrı çözüldü. Maktul, Milletlerarası Özel Teşebbüs ve Kapitalizmin itibarıdır. Kaatile gelince, Kaatil, korkarım, sensin, yarın Yeşilköyden 10.30 da kalkan uçağa atla, gel! Sevgiler...

Dostun
Sherlock Holmes

Sır Arthur CAN'ın Donıyle

Can YÜCEL

Avrupa Türk Toplumcuları TİP'i Destekliyor

Avrupa Türk Toplumcular Federasyonu (ATTF)'nun ikinci genel yönetim kurulu toplantısı geçen hafta Köln'de Berlin Toplumcular Ocağı, Köln Kültür Birliği, Stockhom Türk Birliği, Londra Kardaş Derneği, Mönih Kültür Birliği, Braunschweig Kültür Birliği ve Hamburg Toplumcular Ocağı temsilcilerinin iştirakiyle yapılmıştır.

Toplantıda, ATTF'nun önümüzdeki dönemde izleyeceği politika üzerinde geniş görüşmeler yapılmış, neticede şu karara varılmıştır:

«TİP bugünkü siyasi koşullar içinde sosyalistlerin tek legal siyasi partisidir. Türkiye İşçi Partisi'nin eleştirilmesi ancak ATTF bünyesi içerisinde yapılır. ATTF'na üye örgütler, dışarıya karşı partiyi yıpratacak her türlü eylemden kaçınacak ve devrimci eylemlerinde TİP'i destekleyeceklerdir.»

ATTF Yönetim Kurulu, ayrıca, önümüzdeki genel seçimlerde Avrupa'daki Türklerden TİP'e maddi yardım sağlanması yolunda çalışma kararı da almıştır.

Öte yandan, yabancı işçiler için yayın yapan Köln Radyosu'nun her gün saat 18'den 18.45'e kadar Türk işçileri için yapmış olduğu yayını Avrupa Türk Toplumcular Federasyonu protesto etmiştir.

ATTF Genel Başkanı Ayhan Alpagut'un, Köln Radyosu Türkçe Yayın Servisi Şefliği'ne gönderdiği mektupta özetle şöyle denilmektedir:

«Türkiye'deki hayasız ve insafsız ağa - komprador - bürokrat iktidarlarının kendi çıkarları uğruna emperyalizmle elele işsizliğe ve sefalete terkettiği milyonlardan 200 bin kadarının Avrupa'da yayınlarınızı dinlemekte olduğunu biliyorsunuz.

Toplumun ve hele Türkiye'deki gibi devlet yöneticilerinin iktidarda kalabilmek hırsı içinde adım adım halkı, halk adına yapılmış devrimlerden uzaklaştırıp yabancılaştırdığı ve hattâ bugünlerde karşısına çıkarttığı toplumun bir parçası olan buradaki Türklerin yurttan haberalma ve bilinçlenmesinde en önemli unsurlardan biri olan radyonuzun hergün biraz daha sağa kayan yayınları devrimci işçiler tarafından üzüntü ile dinlenmektedir.

Haber bültenlerini iktidar sözcüsü AA'dan almak zorunluğunda mısınız?

Bugüne kadar memleket kaderinde rol oynamış iki bunağın barışması, açlık tehlikesiyle karşı karşıya Hakkâri'lilerin yaptığı mitingten daha mı önemli? Bu affa kuruluşu itibariyle karşı olması pek tabii olan TİP adına Genel Başkan'ın bu konudaki demecini, «TİP Genel Başkanı Aybar af kanunu bir an evvel meclisten çıkarılmalıdır dedi» deyip kesişiniz, hangi art niyetinizin eseridir? Kimi kandırmak ve kime yaranmak gayretindesiniz?

Yayınlarınızda bir değişiklik görülmediği takdirde ATTF olarak karşı cephe alacağımızı, gerekirse protesto yürüyüşü tertipleyeceğimizi üzülerek bildiririm.»

Amerika'nın Mikrop Savaşı Seferberliği

Selma ASHWORTH
— Londra'dan yazıyor —

AMERİKA Birleşik Devletleri'nin korkunç bir **«mikrop savaşı»** hazırlığında olduğunu Senatör Fullbright ve Senatör Gaylord Nelson bir kere daha dünyaya duyurdular. Bu iki senatörün açtığı kampanya sonucu, kamuoyu şimdiye kadar çok az bildiği bazı gerçeklerle karşı karşıya gelmiştir. Tüyler ürpertici gerçekler!

Amerika Birleşik Devletleri, kimyevi ve bakteriolojik savaş araçları için sarfettiği milyonlar hakkında kongre'ye bilgi vermemektedir. **«Pentagone»** Amerikanın vergi veren halkının sırtından 300 milyon dolar sarfıyla, korkunç savaş araçları yapmaktadır. Zaten zehirli ve sair toksik maddeler üretimi daima bir sır perdesi altında kalmıştır. 14 Ocak 1967 tarihli Newyork Times gazetesi: **«Kimyevi ve bakteriolojik savaş araçlarının hazırlanması programı, Amerika'nın askri planlarının en gizlisidir.»** demekteydi.

Bütün bu gizliliğe rağmen arada sırada basına ve kamuoyuna sızan haberlerden öğrendiğimiz, kimyevi ve bakteriolojik savaş alanında Amerikanın sarfettiği gayret ve paranın akıllara durgunluk verecek çapta olmasıdır.

1958 - 1959 yılı bütçesinde **«sessiz savaş araçları»** için ayrılmış miktar 35 milyon dolardı.

1965 - 1966 yılı bütçesinde **«sessiz savaş araçları»**na ayrılan miktar 300 milyon dolara çıkmıştır. On yoldan az bir süre içindeki artış dehşet vericidir.

1966'dan bu yana, resmi bütçede, bu konuda hiç bir açıklama yapılmamış, üstü kapalı geçilmiştir. Yalnız arada sırada basında, bu konudaki çalışmaların genişliğini gösteren haberler çıkmaktadır.

Örneğin, 7 Nisan 1969'da Newyork Times, Amerika'nın kimyevi ve biolojik savaş araçları için yılda yüzlerce milyon dolar harcadığını yazmaktaydı.

Mr. Seymour Hersh, **«Kimyevi ve Biolojik Savaş Aracı»** kitabında: Amerikan ordusunun kimyevi savaş aracı ile bezenmiş birliklerinin, Amerika içinde 9.700 sivil ve 3.750 askeri personel kullandığını ve araçların değerinin milyarlarca doları geçmekte olduğunu açıklamaktadır.

İngiliz radyo ve televizyonu BBC'nin yayınladığı **«THE LISTENER»** dergisi de Amerika'nın bu kimyevi ve bakteriolojik savaş merkezlerinden bir tanesinin, bütün bir kıt'ayı ve yaşantısını yok edecek bulaşıcı madde ortaya atabilecek kudrete sahip bulunduğunu anlatmaktadır.

Kimyevi ve bakteriolojik savaş askeri birliklerinin genel karargâhı Fort Detrick'de (Maryland)dir. Bu daha 2 nci Dünya Savaşı sırasında kurulmuştu, çift hücrelerin üretilmesi üzerinde araştırmalar yapmıştı.

O zamandan bu yana çalışmalar çok gelişmiş ve genişlemiştir. 500 bilim adamı durmadan araştırma yapmakta, 120 kimya ve bioloji, bakte-

DIŞ YORUM

JACQUES DUCLOS
— Gerçek alternatif —

FRANSA SEÇİMLERİNDE SOSYAL DEMOKRATLARIN İHANETİ SİCİLLENDİ

Hüseyin BAŞ

FRANSIZ başkanlık seçimlerinin ilk turu geçen pazar yapıldı. Sonuçlar, çoğu tahminlere uygun olarak ikinci turu da belirleyici nitelikte...

General de Gaulle'e rağmen Gaullizm'in adayı Pompidou, fazla iyimser tahminlerle biraz da bile isteye şişirilen Merkez'cilerin **«renksiz»** olmakla övünen adayı Poher'in balonunu söndürdü.

Tekelci büyük sermayenin mutemed adayı için başkanlık Başbakan Couve de Murville'in de belirttiği gibi çantada keklik...

Sol'un, **«sosyal demokrasisi»**nin ihanetiyle gerçekleştirmeyi başaramadığı **«Ortak Cephe»**nin yokluğu, meydanı, biraz da General de Gaulle'ün kitlesel hızından doğal olarak yararlanan hakim çevrelere bıraktı.

İçi geçmiş radikallerin, kıyıda köşede kalmış imparatorluk tipi klasik politika adamlarının yada teknokrasi ayakoyunu ile sureti haktan görünerek kapitalizmin değirmenine su götürmekle görevli Anglo Amerikancıların Merkezci Takımı ise, zoraki adayı ile bu kez de avucunu yalamak yolunda.

Kısaca, Merkezcilerin, solun bölünmesi yüzü suyu hürmetine ulaştıkları ikinci turda umdukları parsayı toplayabilecekleri son derece uzak bir ihtimal.

Birinci tur sonuçlarının ortaya koyduğu, altını çizdiği son derece önemli gerçeklere değinmeden önce - ki bu Fransa'nın yakın geleceğini belirleyecek nitelikte'dir - seçimlerin asıl galibinin, hem kendi dışında kalan Sol'a, hem mayıs - haziran olaylarının istismarıyla yaratılan olumsuz ortama, hem

İŞTE WATSON EMPERYALİZMİNİN UYGARLIĞI

rioloji doktoru yeni virüsler ve bakteriler üretmektedir.

Gene Maryland'de Edgewood'da kimyevi savaş araçları yapılmaktadır. «**Detroit News**» Gazetesinin verdiği bir habere göre bu merkezde «**insanlar**» üzerinde deneyler yapılmaktadır.

Utah'da Desert Test'de (çölde) 400.000 hektar arazi üzerinde kimyevi ve biolojik savaş araçları denenmektedir.

Indiana'da Newport'da gıda maddeleri yapan bir firmaya ait bir fabrikada «**Pentagone**» (Amerikan Savunma Bakanlığı) için çok önemli toksik (zehirleyici) maddeler yapılmaktadır. Gene aynı fabrika, sinir sistemini felce uğratacak bir gaz imal etmektedir. Bu gaz kimyada GB harfleri ile tanınmaktadır.

Rocky Mountain askeri üssünde GB'den de daha zehirli olan BZ gazı yapılmaktadır. Bu gaz da sinir sistemini tamamen zedeliyor, düşünme gücünü yok ediyor.

Amerika'nın kimyevi ve bakteriolojik savaş araçları yapmada izlediği çok geniş programa, eski üsler, poligonlar ve deney alanları yeterli değildir. Bu nedenle basında sık sık yeni deney poligonlarının isimlerine rastlanmaktadır: Alaska'da Fort Greely, Arizona'da Fort Huachuca vs. v.s.

Amerika içinde 50 kadar üniversite ve kolej, bir çok araştırma ve eğitim merkezleri, Amerika dışında Batı Almanya, İngiltere, Japonya, Belçika, İrlanda ve İsrail'de «**Pentagone**» hesabına kimyevi ve bakteriolojik savaş ve araçları üzerinde çalışmalar yapılmaktadır.

İngilterenin «**THE TİMES**» gazetesinin Londra'dan verdiği şu haber ne kadar ilginçtir: **«Amerika'nın Savunma gücü Pentagone Japonyada çeşitli üniversite ve kolejle, kimyevi ve bakteriolojik savaş aracı araştırmaları için 27 kontrat imzalanmıştır.»**

Amerikanın, İngiltere ve Kanada ile bu konuda imzalamış olduğu anlaşmaları açıklamıya hiç lüzum yok... Bu 3 devlet bir arada zehirleyici gaz yapmakta, basil üretmekte ve yeni buluşları birbirlerine iletmektedir.

Kanada'da Suffield yakınlarında kimyevi ve bakteriolojik savaş merkezi kurulmuştur. İngilterede Wiltshired'e Port Doron laboratuarlarında bu konuda araştırmalar ve çalışmalar yapılmaktadır. İngiltere yılda 1.600.000 sterling kimyevi ve biolojik savaş araçları için harcamaktadır.

Amerikan Ordusu ile Batı Almanya ordusu Bundeswehr arasındaki iş birliği ise en mide bulandırıcı olanıdır. III cü Nazi «**Reich**»ının «insan yok etme» spesialistleri şimdi Pentagone'un hizmetindedir.

«**La Tribune des Nations**» gazetesinin verdiği bir habere göre Marburg, Frankfurt, Oberpfaffenhofen, Hamburg'daki «**gizli**» laboratuarlarda, ayrıca Bayer, Hoechst ve BASF firmalarının laboratuarlarında Hitler'in eksperleri, Batı Almanya ve Amerika için çalışmaktadırlar.

«**Bayer**» firması Pentagone için «**zumarinda rivat**» denen çok zehirli bir madde yapmaktadır. Bu maddenin üretimi, 2'nci Dünya Savaşı sonu, 10 yıl Almanya'dan ırak yaşamış profesör Kewitz tarafından organize edilmiştir.

1951'de Amerikan hükümeti Bayer firmasının Kansas City'de bir şube açmasına izin vermiştir. Şimdi Kansas City'deki firmada Amerikan ordusu için gübre renginde çok zehirli maddeler hazırlanmaktadır.

Karşılıklı bilgi verişmesi için bir çok Batı Alman bilgini, Fort Detrick ve Pine Bluff'daki Amerikan kimyevi ve biolojik savaş araştırma üslerinde kalmışlardır.

Gene Seymour Herch'in çok ilginç eserinde yazdığına göre; Hoecht Batı Alman firmasının başı Kurt HANSEN, Amerikan ordusunun kimyevi ve biolojik savaş birlikleriyle ilişkiyi doğrudan doğruya yapan adamdır. Bu aynı Kurt HANSEN, 2'ci Dünya Savaşı sırasında İG Farben firması ile Alman Wehrmacht'ı arasında liezonu yapmıştı.

1965 ile 1967 yılları arasında Batı Almanya'nın Amerika'ya gönderdiği zehirli savaş maddeleri iki misli artmıştı.

Amerika, Vietnam'da en büyük deney alanına sahiptir. Kimyevi ve biolojik savaş araçlarının her türlüsünü orada denemektedir.

Hattâ Lübnan'da yayınlanan «Al Hadaf» gazetesinin verdiği bir habere göre Amerika, Batı Almanya ve İsrail'le beraber Afrika kıtasında bazı memleketlerde, iklimin **micro - organizmlerin** üremesine çok uygun olmasıyla, bakteriolojik savaş alanında yeni buluşlar için deneylerde bulunmaktadır.

Amerika, zehirli gazların ve maddelerin savaş araçları olarak kullanılmasını engelleyen hiç bir anlaşmaya bağlı değildir: Amerikan Ordusu yüksek kumandası kara harekâtı iç tüzüğünde (27 - 10) şöyle denmektedir: **«Amerika Birleşik devletleri zehirli veya zehirsiz gazların, boğucu ve yakıcı nesnelerin kullanılmasını yahut bakteriolik savaşın yapılmasını engelleyen, sınırlıyan hiç bir anlaşmaya dahil değildir.»**

Amerikan ordusunda subay ve erler kimyevi ve bakteriolojik savaş için eğitilmektedirler.

Seymour Hersh'in kitabından elde edilen bilgi: sinir sistemini felce uğratan zehirli maddelerden «**GB**» ve «**VX**» çeşitli çapta makineli tüfeklerle, 155 mm.lik roketlerle, 318 mm «**Little John**» füzeleriyle, 762 mm «**Honest John**» füzeleriyle ve «**Sergeant**» füzeleriyle etrafa saçılabildiğidir.

Amerikan ordusu savaş taktiği tüzüğünün 3-10. maddesi, **«kimyevi ve bakteriolojik savaş araçları askeri birliklere karşı kullanılabileceği gibi sivillere karşı'da kullanılabilir»** demektedir.

«**Pentagone**» yarının savaş aracı denen, diğer bir ismiyle «**sessiz savaş araçları**» olan kimyevi ve bakteriolojik savaş araçlarına, halkı psikolojik yönden'de alıştırmıya çalışmaktadır: Örneğin Dr. Clifford F. Rassweiler, emekli general J. H. Rothschield, Bernard Brodie ve daha bir çokları, kimyevi ve bakteriolojik savaş araçlarının, diğer savaş araçlarından çok daha «**insani**» olduğunu iddia etmektedirler. Diyorlar ki: **«Kimyevi ve bakteriolojik savaş araçları insanı kolsuz bacaksız bırakmaz... Kurtuluş olan ölümün gelmesi için saatlerce işkence çektirmez...»**

İnsanlık uzun süreden beri kimyevi ve bakteriolojik savaş araçlarının imalini ve kullanılmasını yasaklamıya çalışmıştır.

1925'de Cenevre konferansında «**boğucu, zehirleyici ve benzeri gazların imali ve aynı etkide bulunan mayilerin yapılması**»nın yasaklanması için bir protokol imzalanmıştı. Fakat Amerika bu anlaşmanın altına imzasını atmadı.

1966'da Birleşmiş Milletler, kimyevi ve bakteriolojik savaş aracı konusunda, ulusları beynelmilel kanuna riayete çağırmıştı. Amerika bu çağrıya, Vietnam'da en korkunç kimyevi ve biolojik savaş araçlarını kullanarak cevap verdi.

Tüm dünya uluslarının gözleri açılmalı ve Amerika'nın emelleri uğrunda hepimizi nasıl bir uçuruma sürüklediğini görmeliyiz.

---

de tekelci büyük sermayeye karşı kazandığı yalın, somut ve kesin başarıyla Fransız Komünist Partisi olduğunu teslim etmek zorunludur.

Partinin Genel Sekreteri Waldeck Rochet'nin de belirttiği gibi, bugün Fransa'da tekelci büyük sermayeye karşı tek alternatif, «**Komünist Partisi**» realitesinden geçen yoldur.

Gerçekten de Komünist Partisi, dün mayıs - haziran olaylarını yozlaştıran Gauchist zevzeklikleri, Fransız halkını sindirmede son derece başarılı kullanarak olayları izleyen yasama seçimlerinde bütün kazançlar elde eden büyük sermaye iktidarı karşısındaki kayıplarını, bugün sabırlı, açık, gerçekçi, ayağı yere basan politikasıyla gidermiş ve Fransız halkının alınyazısında «**vazgeçilmez**» ve baskın bir unsur olduğunu kesinlikle ortaya koymuştur.

Öte yandan, Komünist'lerin birinci turda oyların yüzde 21.53'ünü alarak kazandıkları başarı, aynızamanda sol cepheyi arkadan hançerleyen sözde ve sözden ibaret «**sol**»un da yenilgisi olmuştur. Birinci tur sonuçları, bölücü aday Defferre'in oyununa yatan Sosyalist Partisi'ni de, lafebesi gauchiste grupçukları da feci bir biçimde cezalandırmıştır. O kadar ki, daha düne kadar çoğu liberalin kafasında sol'u birleştirici bir katalizör olarak yer eden Mendes - France bile, sırf Defferre'e «**eşlik**» ettiği için, politik hayatının üstüne sünger çekmesi son derece muhtemel olan bu okkalı şamardan kendisini kurtaramamıştır.

Fransız Komünist Partisi, herhalde, emekçi yığınlarından aldığı bu yeni güçle, yarınki ortak sol cephenin yada açık bir deyişle «**Halk Cephesi**»nin kurulmasını daha kolay başaracaktır. Fransız seçmeni, bölücü unsurları cezalandırmakla, ortak sol cephenin mutlaka kurulması yolunda ağırlığını koymuştur. Bu eğilimin, ikinci turdaki «**katılmama**» oranı ile olduğu gibi önümüzdeki Pompidou iktidarı süresince daha da belirlenmesi ve Fransa'nın yakın geleceğine damga vurması mutlaktır.

Daha önceki yazılarımızda da altını çizdiğimiz gibi, General de Gaulle'ün büyük prestiji ve tarihsel kişiliğiyle çözemediği sorunları, Pompidou'nun çözmesi beklenemez. General'in bir battığı yerde Pompidou'nun iki batacağını söylemek için kahin olmak gerekmez. Çünkü mesele, bir kişi meselesi değil, bir sistem meselesidir. 10 yıllık Gaullist iktidarın iflası, böylece General'in kişi olarak iflasından çok, sistemin sosyal yaraları sarmakta onulmaz bir biçimde acz gösteren, büyük sermayenin ve sadece onun çıkarlarını gözeten sistemin, yani kapitalizmin iflasıdır.

Halkın hergün biraz daha artan bir hırsla sömüren bir sistemle kalkındığı görülmemiştir yeryüzünde... Ve halk yığınları bu gerçeğe her gün biraz daha varmaktadır. Halkın uyanması güç bir iştir gerçi ama onu uyandıktan sonra uyutmak da imkânsızdır.

Birinci tur sonuçlarından çıkarılması gereken en büyük ders de kanımızca budur. Komünist Partisi'nin kazandığı başarı, şimdiden sol cephenin bu kez büyük sermaye iktidarına son verecek birliğinin kurulmasında en önemli etken olacaktır.

Peki, komünistlerin ikinci turda sol cepheyi «**oya katılmama**»ya çağırmasının politik uzantısı nedir?

Hatırlarda olduğu gibi, komünistlerin adayı Jacques Duclos, birinci tur sonuçları öncesi, sağın iki adayı arasında herhangi bir tercihin söz konusu olamayacağını belirtmişti. Eski savaşçıya göre «sol», kolera ile veba arasında elbette bir tercih yapamazdı.

Komünist Partisi, doğal bir biçimde, birinci turdan sonra bu düşünce doğrultusunda bir karar alarak bütün sol cepheyi kolera ile veba arasında bir seçim yapmamaya çağırmıştır. Böylece ikinci tur seçimlerinde büyük sermayenin - ki tercih' Pompidou yönündedir iki adayının yanısıra solun adayı, yani «**katılmayan oylar**» da yer alacaktır.

Pompidou'nun ikinci turda başkan seçileceği hemen hemen kesin. Kaypaklığının cezasını çeken ve Poher'i destekleme kararıyla da birinci turdan ders almışa benzemeyen Sosyalist Partisinin Poler'e katkısı ise, Merkezcilerin zıpçıktı adayının yüzünü fazla güldürmeye yetmeyecektir.

Genel kanı, Fransız seçmeninin, sol cephenin ikinci tur adayı «oya katılmama» çağrısına büyük ölçüde uyarak, birinci turun başarısını ikinci turda da sürdüreceği merkezindedir

Bu bir savaşın bitişi, ayinzamanda da, asıl savaşın birleşmiş sol güçlerle, soluyan, yorgun, aciz büyük sermaye iktidarı arasındaki savaşın başlangıcıdır.

Birleşmiş sol güçlerin bu savaşı mutlaka kazanacağından kimsenin şüphesi olmasın.

Komünistlerin «oy kullanmama» kararından sonra şansı sıfıra inen Merkezci Alain Poher

POMPIDOU
— Sermayenin adamı —

Genel Dağıtım: ANT YAYINLARI, P. K. 701 — İstanbul

İstanbul Dağıtımı: GE-DA

Ankara Dağıtımı : Aydın Kitabevi

Ege Dağıtımı: DATİC

Tiyatro yazarlığım üzerine

Politika ile sahne sanatı arasında nasıl bağ kurdum?

Nazım HİKMET

TIYATRO YAZARI NAZIM HİKMET
— Sahne ile politikayı birleştirdi —

— II —

Farkındayım, ömrümde ilk defa, bir konu etrafında da olsa, bir çeşit memuar yazıyorum galiba. Oysa, anılarını yazamıyacak biri varsa o da benim. Neden o, diye gülümsemeyin. Sebeb çok sade: hafızam bilemediğiniz kadar zayıftır. Aklımda ayrıntılar kalamaz, tarihleri, adları aklımda tutamam. Bundan ötürü şimdi kendimi zorlayıp, tiyatronun ömrüm boyunca oynadığı rolü düşündükçe, - **üçüncü derecede bir dıramyazarı olmama bakmaksızın,** - bu rolün büyüklüğüne şaşıyorum. Ben bunu altmış yaşımda keşfettim, bir dergiye bu yazıyı hazırlarken. Ne tuhaf! Ama bu rolün bütün röpliklerini, hele sırasıyla, hatırlıyamıyorum.

Bir roman yazıyorum. (16) «**Pravda**»nın 924 yılı koleksiyonunu gözden geçirmem gerekiyor. Eveli gün şöyle bir habercik okudum: «**12 Şubatta, Kalyayef Krasno - Presnenski (17) işçi tiyatrosunun salonunda Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi öğrencileri Mustafa Suphi yoldaş başta olmak üzere 16 türk komünistinin türk gericilerine satılmış katiller tarafından kahbece öldürülmelerini anan bir gece tertipledi. Gecenin resmi tören bölümünden sonra türk dıramkolu, Meyerhold tiyatrosunda çalışan Ek yoldaşın sahneye koyduğu ve kollektif üyelerinden Nâzım yoldaşın yazdığı ve bütün kollektifce işlenen bir piyesi oynadı. Piyesin kuruluşu ilgiçekici. Birinci perdede, komünist yoldaşların 28 Ocak 921 de bir motor kamarasında öldürülüşleri gösteriliyor, ikinci perdede gizli basımyerine baskın, üçüncü perdede İstanbulda bir sokak ve burda 28 sayısıyla ilgili her şeyin polisçe kovalanması yüzünden zaman zaman komik sahneler, dördüncü perdede, 28 sayısıyla şu veya bu yüzden ilgili insanların yargılanması ve mahkemenin gerçek bir komünist gösterisince basılması. Piyes milli kılıklarla oynandı. Sahneye konuş lokanikti. Salon çeşitli milletlerden, türkçe bilmiyen seyircilerle dolu olduğu halde oyunu çok büyük bir ilgiyle karşılandı.**»

12 Mart 924 tarihli «**Pravda**» gazetesinde çıkan bu bir kaç satır bu yazımda kullanacağım biricik belgedir sanıyorum.

Demek ki, adım «**Pravda**»ya ilkönce 924 te geçmiş ve piyes yazarı olarak. Kim bilir bunu o zaman okuyunca nasıl sevinmişimdir. Ne yalan söyliyeyim, eveli gün de bu bir kaç satıra rastlayınca yüreğim şöyle bir tatlı tatlı hop etti. Şaka mı bu, ta ne zaman «**Pravda**» adımı anmış!

Nikolay Ek'le Moskova'da «**Metla**» (18) tiyatro artelini kurduk. Galiba ilk ve son tiyatro arteli. Tam tarihi aklımda değil, ama afişi gözümün önünde. Bir kızıl diskin üstünde uzun saplı bir çalı süpürgesi. Niyetimiz açık. Süpürgemiz, bir yandan, günlük hayatta ve insanların kafasında ve yüreğindeki burjuva, küçük burjuva ve derebeylik kalıntılarının tümünü süpürecek; öte yandan, bu kalıntıları bilerek bilmiyerek koruduklarını iddia ettiğimiz tiyatrolardan Moskovayı temizliyecek. Haftada iki kere oynıyorduk, şimdiki «**Sentralniy**», o zamanki «**Şa nuar**»da. (19) Burası Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesinin kulübüydü de, ben de bir aralık kulübün başkanıydım gibime geliyor, ama Nikolay Ek'in kulüpteki dram kollarını idare ettiğini çok iyi hatırlıyorum.

Bir şey daha aklımda kalmış: Artistlerimizi iki çeşit imtihandan geçirerek seçiyorduk. 1 — Aktörlük imtihanı, bunu Ek yapıyordu. 2 — Politikadan imtihan, bunu ben yapıyordum, Namzetlere «**Pravda**» gazetesinin o günkü başyazısını okutuyor, anladığını anlatmasını rica ediyordum. Sonra günün iç ve dış politika konuları etrafında sorguya çekiyordum. Tiyatromuz, politikayla sahnenin organik birliğini kurmak iddiasındaydı. Yine aklımda kaldığına göre, «**Kabahat kimde?**» diye bir piyesimi oynadık «**Metla**»da, bir de «**Kirpiçiki**» adlı ve Ek'le birlikte yazdığımızı sandığım bir rövüyü. «**Kabahat kimde?**» bir perdelikti ve cinayet, hırsızlık filân gibi suçlarda kabahatın, - kapitalist düzende, - bireyde değil cemiyetde olduğu tezini savunuyordu. Rövü, sonraları külhanbeyileştiğini duyduğum ama o zamanlar çok temiz bir şehir, bir yapıcılar türküsü olan «**Kirpiçiki**» (20) türküsünün etrafında kurulmuştu. Birinci dünya savaşı, Ekim devrimi, ilk ekonomik kalkınış. Sinemayı organik olarak tiyatroyla birleştirmiştik bu rövüde. Bir örnek: kahramanlardan biri bir sokak gösterisine katılıyordu. Gösteriyi ekranda seyrediyorduk. Gösteriden ayrılıp bir evin kapısını çalıyor, içeri giriyor, ekrandan çıkıp sahnedeki odaya dalıyordu. Prensip: bütün eksteryörler ekranda, bütün enteryörler sahnede, ama dediğim gibi, bir birine bağlı olarak.

«**Metla**» altı ay kadar dayandıktan sonra kendisi süprüldü tiyatro dünyasından. Şimdi düşünüyorum da, altı ay dayanması bile şaşılacak şey. Ruhumuzdaki eski dünyalar kalıntılarına karşı sahnede, çok daha derin, çok daha ileri, çok daha olgun silahlarla dövüşülmesi gerektiğini biliyorum artık. Bizim «**Metla**»nın o günkü imkânları ve o günkü tiyatro anlayışıyla bu işi becerememesinin ne kadar tabii olduğunu da anlıyorum şimdi. Ama insan ne de olsa övünmeyi seviyor — bu ruh hâli de bir kalıntı değil mi? Evet, seviyoruz övünmeyi, bakın, tiyatroyla sinemayı organik bir bütün olarak kullandık diye yazarken övündüm başbayağı. Bu işi Çeklerin «**Laterna Majikinden**» çok önce, mono ekran da olsa, - biz gerçekleştirdik gibime geldi bir an? Oysa ki o yıllarda bütün dünyada bu denemeler yapılıyordu. Hattâ İstanbulda, bir filmi, bir alman filimiydi sanıyorum, baş aktrisi, hem perdede hem sahnede oynadıydı.

«**Metla**» denemesi, sonu «**Kafatası**» piyesine dayanan bir dramyazarlığı anlayışını geliştirdi bende. O devirlerde Marks'la, Engels'le, Lenin'le haşır neşirdim. Lenin'in kitaplarını doğrudan doğruya sahneye koymak istiyordum. «**Kapitalizmin son merhalesi emperyalizm**» büyük bir senaryo halinde ve konkre kahramanları da işe katarak işledim. Sinema için değil, bizim «**Metla**» için. Ama oynanması nasibolmadı. Meyerhold için de bir bale yazdım;

MAYAKOVSKİ
— Nazım'ı etkilemişti —

M. ERTUĞRUL
— Büyük tiyatro adamı —

«Ehram». Temelindeki istihsal kuvvetleri, istihsal münasebetleriyle ve üst yapılarıyla sosyal ehram. Meyerholde götürdüm. Okudu. Beğendi. Ama oynamadı. Bir de şiir - piyes yazdım: **«Ayın on dördü».** Bir Atlantik gemisindeki isyanı anlatıyordu. Ama ashna bakarsan gemi, ocak ve makina daireleriyle, ateşçileri, tayfaları, güverte, ikinci, birinci ve lüküs mevki yolcularıyla, kaptanlarıyla bu Atlantik gemisi kapitalist cemiyetin stilize edilmiş bir maketiydi. Piyesi bitiremedim. Oynanmadı. Ama bir çok parçalarını **«Benerci kendini niçin öldürdü?»** isimli şiir - romanımda kullandım.

«Kafatası» piyesimin ilk varyantını da **«Metla»** için yazdım. Oynanamadı. Bu varyant yitirildi de. İkincisini Türkiyede yazdım. Konusunu, oynanışını filân sırası gelince anlatırım. Onun da tezi marksizmin bir düsturuydu: Kapitalizm, gelişerek öyle bir merhaleye varır ki, yalnız maddi eşyalar değil manevi değerler de mal olur, alınıp satılır.

O yılları hatırlamağa çalışırken bir şeyin bir kere daha farkına varıyorum. Bütün sanat anlayışım ve çabalarımın üstünde Sovyet tiyatrosunun ve Sovyet tiyatrosuna dolu dizgin katılmak isteğinin etkisi büyük olmuş. Lenin'in kitaplarını sahnede doğrudan doğruya illüstre etmek isteği, şiirde de beni aynı işi yapmaya götürmüş. Dramyazarlığında ve dolayısıyla şiirde beni bu denemelere hangi tiyatro itti diye düşünüyorum. Bu denemeleri yaptığıma hiç pişman değilim. Bugüne kadar yararlıklarını görüyorum. Beni bu denemelere Meyerhold itti, ama üstattan öğrendiğim sadece sanatın politik yüzünü belirtmenin önemi değil...

Biz, Asyası, Afrikası, Avrupasıyla, bütün insanlığın bütün devirlerde yarattığı gerçek değerlerin biricik vârisiyiz, diyen marksist - leninist düşüncenin rejisörlük sanatındaki tatbikatının bir çok parlak örneğini üstatta gördüm. Klâsik Asya tiyatrosundan bizim halk tiyatrosuna kadar ve bütün Avrupa tiyatrolarının da tarihleri boyunca yarattıkları gerçek rejisörlük değerlerini, Rus tiyatrosunun büyük geleneklerine aşılıyarak önüme koyan komünist Meyerholde, bir komünist dramyazarı ve şair olarak çok şey borçluyum.

Bir çok şey borçluyum demek her şey borçluyum demek değil. Tekrar edeyim, tiyatro sanatının başka alanlarında Stanislavskiye, Vahtangefa ve hattâ Tairofa da bir çok şey borçluyum. Bugünkü tiyatro anlayışımın tümüne gelince, o, kimseye yüzde yüz bağlı değil, ne Stanislavskiye ne Meyerholde, ne Vahtangefa, ne Tairofa. Onlar ne kadar bir birine bağlıysa, ki elbette bir birlerine bağlı, hattâ bir birlerinin içindeyseler, benim bugünkü tiyatro anlayışım da onlarınkilerle öyle bağlı. Ama öte yandan Sovyet tiyatrosu hele Yirminci Kongreden sonra büyük bir sıçrama daha yaptı: üniversel ve ulusal gelenekleriyle bağını koparmadan bir sıçrama daha yaptı. Ve ben bugün bu sıçramanın da yalnız büyük rejisörleriyle değil, dramyazarlarıyla da bağlıyım.

Yıllardan yirmi sekiz, yirmi dokuzdu sanırsam. İstanbulda evimde hasta yatıyordum. Yoldaşlar tevkif edilmişti. İstanbulda Polis müdürlüğünde çıplak göğüsleri cıgara ateşiyle yakıldıktan, tabanlarının derisi sopayla soyulduktan, koltuk altlarına kaynar yumurta konduktan sonra yargılamak için İzmire gönderilmişlerdi. Alabildiğine öfkeliydim, kederliydim, alabildiğine hastaydım ve meteliksizdim. Kapım açıldı, büyük Türk rejisörü Ertuğrul Muhsin girdi içeri. Modern Türk tiyatrosunun belli başlı kurucularından biri olan, Türk tiyatrosunda modern tiyatro disiplinini, hele rus — sovyet tiyatrosununkini, gerçekleştiren Muhsin, Stanislavskinin ve Meyerholdun hayranlarındandı. Sovyetler Birliğine bir kaç kere gelip gitmişti. Dostumdu. Hazır piyesin var mı? dedi. Var, dedim. Oysa yoktu. Bir haftaya kadar verirsen sahneye koyabilirim, dedi. Olur, dedim. O günkü antikomünist terör havası içinde benim bir piyesimi, İstanbulun biricik gerçek tiyatrosunda oynamak isteyişine şaşmadım. Dostumdu. Ben dostluğa inanırım. Muhsin gittikten sonra bir hafta içinde ne yazabilirim diye düşündüm. Aklıma polisin eline geçip yitirilmiş Kafatası piyesimin konusu geldi. Yalnız maddi değil mânevi değerleri de mal yapıp pazara çıkaran kapitalizm...

Dolaryanda denen bir ülkede Dalbanezo isimli çok fakir bir profesör verem aşısını buluyor, daha doğrusu aşının nazariyesini. Verem sanatoryumları tröstü telaşlanıyor. Profesöre şöyle bir teklif yapıyor: Aşınızı gerçekleştirmek için gereken parayı, laboratuvarı biz size sağlıyacağız. Ama siz belirli bir süre, aşınızı bir yana bırakıp ineklerimizi tedavi edeceksiniz. Profesör razı olmuyor buna ilkönce, ama sonra boyun eğiyor. Ağır verem kızını da alıp, belirli bir süre inekleri tedavi etmek için sanatoryumlardan birinin laboratuvarına yerleşiyor. Fakat konturatodaki süreyi bekliyemiyor, aşıyı gerçekleştirip kızını kurtarması lâzım. Aşıyı gizlice istihsal ediyor, ama kızına yapamadan yakalanıyor ve konturatoyu bozduğu, tazminatı veremediği için hapse atılıyor. Çıkıyor. Sirkte figuranlık ediyor. Ölüyor. Morgta kafatasını bile satıyorlar.

---

(16) «Yaşamak güzel şeydir be kardeşim» romanından söz ediliyor.

(17) Moskova'nın «Krasno - Presnensk» mahallesinde bulunan ve Kalyayef adında bir rus devrimcisinin ismini taşıyan işçi kulübündeki tiyatro.

(18) «Metla» - rusça: Çalı süpürgesi demektir

(19) «Sentralniy» (Eski adı: «Şa nuar) Moskovada sinema.

(20) O zamanlar pek yaygın olan «Kerpiçler» adlı bir türkü, çalıştığı fabrikanın yenibaştan kurulmasına yardım eden bir rus işçi kadını.

Kapitalistler Kongresi ve Bâbıâli'nin ihaneti!

ULUSLARARASI soyguncuların İstanbul'daki kongresi birkaç yazar hariç, Bâbıâli basınında tam bir övgü yarışı halinde yansıtılmıştır. Çünkü basın, bu konuda iki yönlü bağlanmıştır.

Bir kere, kapitalistlerin yaptığı bir kongrenin aleyhinde yazı yazmak, «ilan alma» hesapları yüzünden göbeği büyük sermayeye bağlı Bâbıâli basını için imkansızdır.

İkinci neden ise, hazırlıkları aylardan beri süregelen kapitalistler kongresi için kurulan hazırlık komitelerinden «Public Relations», yani Halkla İlişkiler Komitesi'ne, Bâbıâli'nin kilit noktalarındaki tanınmış kişilerin dahil edilmiş bulunmasıdır. Kimler yoktur ki bu komitede? Hürriyet Gazetesi Genel Yayın Müdürü Necati Zincirkıran'dan tutun, sosyalist (!) Akşam Gazetesi'nin patronu Nur Okten'e kadar...

Ancak kongre öyle skandallarla geçmiştir ki, bu tedbirlere rağmen, ister istemez birçok rezaletler basına yansımış ve eleştiri konusu yapılmıştır.

Cumhuriyet'te İlhan Selçuk, «Milyoner Yağmuru» başlıklı fıkrasında, kapitalistlere gösterilen yüzkızartıcı itibarı ve dalkavukluğu eleştirerek şöyle demiştir:

«Birisi çıksa, sermaye krallarına sorsa,

— Milletlerarası ticaret çok iyi bir şey... Ama neden hep yoksul ülkelerin sattığı hammaddelerin fiyatı düşer, zengin ülkelerin sattığı mamul maddelerin fiyatları yükselir? Neden hep bizim işadamlarıyla sizler Türkiye milli pazarı üstüne iş tutarsınız?

Adam cevap verecek:

— Bizim krallıklarımız üç esasa göre kurulmuştur Kâr, kâr, kâr... Sömürmektir anayasamızın birinci maddesi.

Onlar ki işini bilen, kılıcını kuşanan krallardır... ve biz ki onların tebaası olmaya hazırız; öyleyse gazetelerimizin yazdığı gibi milyoner yağmuru denmez buna...

Ahmak ıslatan denir.»

O gün kongrede kapitalist baş Watson'ın yaptığı konuşmaya basında en sert tepkiyi Günaydın Gazetesi göstermiş ve gerek bu konuşmayı, gerekse Demirel'in kongreyi İngilizce açmasını «skandal» olarak nitelemiştir.

Milliyet'te Abdi İpekçi de, Watson'un konuşmasını «Yakışıksız bir konuşma» başlığı altında eleştirmiştir. İpekçi, yazısında şöyle demektedir:

«Uluslararası Ticaret Odası gibi bir örgütün başına geçmiş bir adam elbette özel sektörün güzel sektör olduğunu savunacaktı. Ama bunu yaparken işi bir polemik havasına döker, Türk basınında yayınlanmış bazı yazıları ele alıp tartışma açar ve hazırladığı esas konuşmadan bu amaçla vazgeçtiğini itiraf ederse, davranışını olağan karşılamak güçleşirdi. Türkiye'de bu tür davranışlar genellikle hiç de iyi karşılanmaz ve içişlerimize müdahale olarak yorumlanır. Böyle bir davranış, az gelişmiş ülkeleri - bu arada Türkiye'yi «sömürü pazarı olarak kullanmak istediği» iddia edilen bir örgütün başkanından gelince, yaratacağı hassasiyet daha da büyük olur.»

Yeni Gazete ise, kongre dolayısıyla Türkiye bütçesine yüklenen ağır masrafları eleştiri konusu yaparak şunları yazmıştır:

«Yabancı sermaye yatırımlarının artması yönünden de, bu kongreden fazla birşey beklememek gerekir. Her ne kadar Milletlerarası Ticaret Odası Genel Kurulu Türkiye'de ilk defa bir toplantı yapıyorsa da, bundan önceki toplantılarda Türkiye ile ilgili pek çok rapor hazırlanmış bulunmaktadır. Bu yönüyle delegeler için Türkiye'nin imkanları ve ihtiyaçları, bilinmeyen bir konu değildir. Bugüne kadar yürütülen bütün tanıtma faaliyetlerine rağmen yabancı sermaye yatırımlarının program hedeflerine dahi ulaşamadığı bir gerçektir.»

Baş kapitalist Watson'ın konuşmasında düştüğü çelişkileri ise, Milliyet Gazetesi'nde Ali Gevgilili net bir şekilde ortaya koyarak özetle şöyle demektedir:

«Mr. Watson'a göre kapitalizm ne kadar iyi bir sistemse, onun karşısında olan devlet de o kadar kötü bir idarecidir. Kamu mülkiyeti kavramını devlet ile bir tutmak, aslında Mr. Watson'un yanlışlarından birincisini ortaya koymaktadır. Merkezi planlama sürdürülürken fabrikalarda yönetim alanlarının genişletilmesi yolunda girişilen son deneyler, bir bakıma, bu iki kavramın farklılıklarının da bir sonucudur. Kapitalizmin karşıtı olarak devlet idareciliğini almak, bu açıdan herhalde pek tutarlı sayılamaz... Kapitalizmin 1930'lardan bu yana en büyük bunalımlarını atlatabilmiş olmasını, özel sektörün yetersizliklerini gidermeyi doğrudan doğruya devletin sırtına almış bulunmasına bağlayanlar da çoktur. Gerçekten, yılda 80 milyar doları bulan ABD savunma bütçesi, 30 milyar dolar civarındaki Vietnam harcamaları yada uzay için bugüne kadar giden 44 milyar dolarlık fonlar, önemli bir bölümüyle özel sanayiin kasalarına geri dönmüştür. Uluslararası Ticaret Odası Başkanı, karma bünyeli bir ekonomisi bulunan Türkiye'de sadece sermayeci bir sistemi empoze etmeğe çalışırken, devlet siparişleri olmasaydı, örneğin bir ABD özel sanayiinin bugünkü gelişimi gösterip gösteremeyeceğini açıklamalıydı.»

Ama bütün bu eleştirilere rağmen, bu birkaç yazarın dışında, Bâbıâli basını, beynelmilel soygun kumpanyasının İstanbul'daki faaliyetini, Türkiye'nin bağımsızlığı ve Türkiye halklarının çıkarları açısından eleştiri konusu yapmamış, milyonlarca liralık ilan gelirlerinin bedelini bir ihanet suskunluğu içinde ödemeyi tercih etmiştir.

Kırk Yıldır Aynı Turizm Masalı

1.6.1930 tarihli Cumhuriyet'ten.

Dün Milletlerarası Turizm Kongresi'ni Dolmabahçe Sarayı merasim salonunda bir nutukla açan Dahiliye Vekili Şükrü Kaya Bey, «Bugün sizi misafir etmekle bahtiyar olan memleketin turizm anasırı esasiyesi noktainazarından tamamıyle elverişli bir saha teşkil ettiğini» söyleyerek kürsüden inmiş ve alkışları reveranslarla karşılamıştır.

■

3.6.1969 tarihli gazetelerden:

Dün Milletlerarası Ticaret Odası Kongresi'ni Kültür Sarayı salonunda bir nutukla açan Başbakan Süleyman Demirel, «Misafirlerimize en kalbi duygularla memleketimize hoşgeldiniz derken, İstanbul'un tabiat ve sanat güzelliklerini yakından görmelerini ve iyi hatıralarla ayrılmalarını temenni ederim» demiştir. Konuşma alkışlarla karşılanmıştır.

■

4.6.1969 tarihli gazetelerden:

Milletlerarası Ticaret Odası Kongresi'ne katılan milyonerlerin eşleri Kapalıçarşı'ya turist olarak yaptıkları ziyarette tek kuruşluk alışveriş yapmamışlar, üstelik esnafı kendilerine çay kahve ısmarlatarak zarara da sokmuşlardır.

haftanın karikatürü

Uluslararası Ticaret Odası 22. Toplantısı İstanbul'da açıldı...

MİLYONER YAĞMURU

(Bedri, Milliyet - 3.6.1969)

Emekçilere vesayet mi, ihanet mi ?

Ama ne çare ki, geri ülkelerin kapitalist aşamayı yapması mümkün değildir... Ve normal bir süreç tamamlanmadan sosyalizme dönük bir uygulama iktisaden hamlıklarla dolu bir ortamda eyleme geçmektedir. Bu yüzden de bu tür uygulamalar, disiplinli ve emekçi sınıfı adına vasilik yoluyla olmaktadır.

Türkiye'nin de bu zorunluğu açık seçik anlaması, görmesi gerekmektedir.

Emekçi sınıfının yeterli bir siyasi seviyeden yoksun oluşu, aydın - bürokrat tabakasına vasilik görevini yükleyecektir.

Gerçekçi olarak kabul etmek zorundayız bunları...

....

Türkiye'de komprador kapitalizminin iflası ve siyaset kadrolarının yozlaşmasıyla bir boşluk doğmuştur Emekçi sınıfı bizzat bu boşluğu doldurmaya hazır değildir.

ÇETİN ALTAN
(Akşam 4.6.1969)

Ahmet Hamdi Başar da İsyan Etti!

«Mütercim Arif Gelen, Lenin'in yazdığı Proleterya İhtilali ve Dönek Kautsky çevirisinden ötürü, komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla dün nöbetçi sulh ceza yargıçlığı tarafından tutuklanmıştır. 23.5.1969»

Eğer bu ajans haberi dünyaya da yayılmışsa, Türkiye'nin modern dış görünüşüne rağmen fikir özgürlüğü bakımından henüz Ortaçağ'ı yaşamaktan kurtulamadığının en kesin delilini vermiş oluyoruz demektir. Bir ideoloji tartışması yapılıyor. Bunun neresi komünizm propagandasıdır?

Eğer bu haber doğru ise, mütercime acıdığımızdan değil, memlekete acıdığımızdan dolayı ızdırabımız sonsuz olacaktır.

(BARIŞ DÜNYASI - Haziran 1969)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare Yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/11 - İSTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P. K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL Ankara Temsilciliği: Tel.: 13 40 20 ● Dizgi: ESENDİKLİ MATBAASI ● Baskı: VATAN

● Taşra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A. Ş. — Cağaloğlu - İstanbul, Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 84 - İSTANBUL Tel.: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira, Altı Aylık 22 Lira, Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın ilanları yüzde 50 indirimlidir ● Tam sayfa yayın ilanları 1500, yarım sayfa 800 Lira'dır ● Küçük yayın ilanları kelimesi 75 Kuruştan kabul edilmektedir.